

T.C.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ YETERLİKLERİ İLE MESLEKİ
PROFESYONELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

(BİTLİS İLİ - AHLAT İLÇESİ ÖRNEĞİ)

SALİH ZEKERİYA KARAMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF.DR. SUAT ANAR

İSTANBUL, 2016

T.C.
YEDİTEPE UNIVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ YETERLİLİKLERİ İLE
MESLEKİ PROFESYONELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ad-Soyad: Salih Zekeriya KARAMAN

ONAY:

Danışman : Prof. Dr. Suat ANAR

S. Anar

Üye: Prof. Dr. Adil ÇAĞLAR

A. Çağlar

Üye: Dr. Mustafa FARSAKOĞLU

M. Farsakoğlu

Onay Tarihi: 15.07.2016

T.C.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ YETERLİKLERİ İLE MESLEKİ
PROFESYONELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

(BİTLİS İLİ - AHLAT İLÇESİ ÖRNEĞİ)

SALİH ZEKERİYA KARAMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF.DR. SUAT ANAR

İSTANBUL, 2016

İÇİNDEKİLER

SİMGE LİSTESİ.....	V
KISALTMA LİSTESİ.....	VI
ÇİZELGE LİSTESİ.....	VII
TABLolar LİSTESİ	IX
ÖZET.....	X
I. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Sayılılar	4
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Tanımlar.....	5
II. BÖLÜM.....	6
2.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri.....	6
2.1.1. Sınıf Nedir ?	6
2.1.2. Eğitim.....	7
2.1.3. Öğretmenin Bilmesi Gerekenler	7
2.1.4. Öğretmenin Sahip Olması Gereken Kişilik Özelliği	8
2.1.5. Öğretmenin Sahip Olması Gereken Yeterlikler.....	8
2.1.6. Sınıf Yönetimi.....	13
2.1.6.1. Psikolojik Etkenler	16
2.1.6.2. Geleneksel Sınıf Yönetimi Yaklaşım Özellikleri	17
2.1.6.3. Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımı	18
2.1.7. Mesleki Profesyonellik.....	20

2.1.7.1. Profesyonel Bir Öğretmen Sınıf İçerisinde ;	21
2.1.8. Okul Ortamı	22
2.1.8.1. Öğrenme Ortamı	22
2.1.8.2. Öğrenme Sürecinde Öğrencinin Başarılı Olması İçin Yapması Gereken Davranışlar	24
2.1.8.3. Öğretim Sürecinin Gözlenmesi	24
2.1.9. Sınıf Yönetimi Yeterliği Yüksek Olan Bir Öğretmenin Bazı Özellikleri	26
2.1.10. Sınıfta Etkili Zaman Yönetimi İçin Öneriler	28
2.2. Sınıf Yönetimi ve Öğretmen Yeterlikleri	29
2.2.1. Sınıf Yönetiminde Etkili Olan Kriterler	37
2.2.2. Etkili Sınıf Yönetimi İçin Gerekli Bilgi ve Beceriler	38
2.2.3. Neden Sınıf Yönetimi	40
2.2.4. Öğretmenlerin Daha Özelde Eğitim Faaliyetlerini Yürütürken Sahip Olması ve Dikkat Etmesi Gereken Yeterlik Kriterleri ise ;	45
2.2.5. Milli Eğitim Bakanlığı'nca Saptanan 'Eğitme-Öğretme Yeterlikleri'nde Öğretmenlerde Bulunması Beklenen Özellikler;	45
2.2.6. Hizmet İçi Eğitimin Mesleğe Kazanımları	49
2.2.7. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Öğrenci Merkezli Davranış Özelliklerini Aşağıdaki Maddelerle Açıklayabiliriz:	50
2.2.8. Etkili Okulda Öğretmen	52
YÖNTEM	56
3.1. Araştırma Modeli	56
3.2. Evren ve Örneklem	56
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	60
3.3.1. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği	60
3.3.2. Mesleki Profesyonellik Ölçeği	60
3.3.3. Kişisel Bilgi Formu	60
3.4. Verilerin Toplanması	60
3.5. Verilerin Analizi	61

IV. BÖLÜM	63
BULGULAR VE YORUMLARI.....	63
4.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri düzeyi nedir?.....	63
4.2. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyi nedir?.....	63
4.3. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Demografik Değişkenlere Yönelik Analizine İlişkin Bulgular.....	64
4.3.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Cinsiyetlerine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	64
4.3.2. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Medeni Hallerine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	65
4.3.3. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Yaşlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	65
4.3.4. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Bulunduğu Okulda Çalışma Süresine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	66
4.3.5. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Mezun Olunan Fakülteye Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	66
4.3.6. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	67
4.3.7. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Kıdemlerine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	67
4.3.8. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Branşlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	68
4.3.9. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Okul Türüne Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	68
4.4. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyinin Demografik Değişkenlere Yönelik Analizine İlişkin Bulgular	69
4.4.1. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Cinsiyetlerine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	69
4.4.2. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Medeni Hallerine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	70
4.4.3. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Yaşlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	70

4.4.4. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Bulunduğu Okulda Çalışma Süresine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	71
4.4.5. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Mezun Olunan Fakülte Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	72
4.4.6. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?	72
4.4.7. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Kıdemlerine Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	73
4.4.8. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Branşlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	73
4.4.9. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Okul Türüne Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?.....	74
4.5. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında anlamli bir ilişki var mıdır?.....	75
V. BÖLÜM.....	76
SONUÇ BÖLÜMÜ	76
5.1. Sonuç	76
5.2. Öneriler.....	81
KAYNAKÇA	83
ÖZGEÇMİŞ	86
EKLER	87

SİMGE LİSTESİ

F : Frekans

Ss : Standart Sapma

\bar{x} : Aritmetik Ortalama

% : Yüzde

Sd : Serbestlik Derecesi

t : t Testi

P : Anlamlılık Derecesi

KISALTMA LİSTESİ

Akt : Aktaran

s. : Sayfa

SPSS : Statistical For Social Sciences

vb. : Ve Benzeri

vd. : Ve Diğerleri

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 4.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri	63
Çizelge 4.2. Öğretmenlerin Mesleki Profesyonellik Düzeyleri	64
Çizelge 4.3. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları	64
Çizelge 4.4. Öğretmenlerin Medeni Hallerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları	65
Çizelge 4.5. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	65
Çizelge 4.6. Öğretmenlerin Bulunduğu Okulda Çalışma Sürelerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	66
Çizelge 4.7. Mezun Olunan Fakülteye Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t- testi Sonuçları	66
Çizelge 4.8. Öğretmenlerin Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	67
Çizelge 4.9. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	68
Çizelge 4.10. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları	68
Çizelge 4.11. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	69
Çizelge 4.12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları	69
Çizelge 4.13. Öğretmenlerin Medeni Hallerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları	70
Çizelge 4.14. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	71
Çizelge 4.15. Öğretmenlerin Bulunduğu Okulda Çalışma Sürelerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	71
Çizelge 4.16. Öğretmenlerin Mezun Olunan Fakülte Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları	72
Çizelge 4.17. Öğretmenlerin Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	72

Çizelge 4.18. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	73
Çizelge 4.19. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları	74
Çizelge 4.20. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Türüne Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları	74
Çizelge 4.21. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları	75

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1 . Sınıf Yerleşim Düzeni	36
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğretmen Sayıları	58
Tablo 3. Ölçeklerde İfade Edilen Seçenekler ve Puanları	62
Tablo 4. Ölçeklerde İfade Edilen Seçenekler ve Puanları	62

ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ YETERLİKLERİ İLE MESLEKİ PROFESYONELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

SALİH ZEKERİYA KARAMAN

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ve mesleki profesyonelliklerinin yaş, cinsiyet, medeni hal, mezun olunan okul türleri, sosyo-ekonomik durum, kıdem, okulda çalışma süresi, branş ve sınıf kademelerine ilişkin değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini, Bitlis ili Ahlat ilçesinde resmi ilk-orta ve lise okullarında görev yapan (% 41,35) 98'i kadın, (% 58,65) 139'u erkek olmak üzere toplam 237 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Mesleki Yeterlik ve Sınıf Yönetimi Yeterlik ölçekleri ile elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesi amacıyla istatistiksel tekniklerden, Ortalama, Standart sapma, Tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson Korelasyon testi, Scheffe testi, T testi, Anlamlılık derecesi teknikleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına genel olarak bakıldığında, Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik düzeylerinin branş ve çalıştığı okul türü değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği, Mesleki profesyonellik düzeylerine göre ise değişkenlerin herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler : Öğretmen, Yeterlik, Mesleki Profesyonellik

RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS PROFFICIENCY OF CLASS MANAGEMENT AND PROFFICIENCY OF CAREER

This reseach aims to determine if there are differences between the varrables of teachers profficiency of classis management and theyy profficiency of a acording to age,gender,marital status,soo at economic status,seniorlty,duration of work in that articular school,fied of study and class levels. Research sample consists of 237 teachers,98 of those are women (41.35 %) who teach in first hiddle school and in lycee in Bitlis city and Ahlat county and 139 of those are man (58.65 %). Research data was gathered from personal information froms profficiency of career meausurements and profficiency of class management meausurements. Inardet to an alyze the data statistical techniquis of average standert deviation, emalysis of variance (ANOVA), PEARSON correlation test, T- test, schaffer test, significant level were used. Research results indicate that there is a significant lifferece of the profficiency of class management according to variables of teachers are of study and the type of school which they work on the ather hand there is no significant level of ifferece between the variabes of profficiency of career.

Key words, teacher, profficiency, profficiency of career.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın önemi, sayıtlılar, araştırmanın sınırlıkları sunulmuş ve araştırmada kullanılan terimlere ilişkin kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Günümüzde gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşmanın ve bu konumda kalabilmenin temeli eğitime dayanmaktadır.. Eğitimin kaliteli olmasını sağlayacak ve bu kaliteyi sürekli olarak canlı tutacak olan eğitimcilerdir. Ülkelerin kendini yetiştirmiş, meslek ve alan bilgisi yüksek, azimli, kararlı, istikrarlı , üretken ,çözüm odaklı ,sabırlı ve hedefleri daima gerçekçi, büyük olan profesyonel eğitimcilere sahip olması gerekmektedir. Değişen ve gelişen teknolojik, sosyal koşullar karşısında yenilikçi ve sürekli üreten bir eğitim kitlesinin varlığına ihtiyaç vardır.

Özellikle okullarımızda ve arge birimlerimizde görev yapan öğretmenlerimiz, eğitim süreci (eğitim politikaları, uygulanış şekli, eğitim girdi ve çıktı göstergeleri vb.) içerisinde tespit ettikleri aksaklık, eksiklik ya da pozitif anlamda gelişmeleri ifade edecek esnek bir ortam bulamadıklarında performans düşüklüğü yaşamaktadırlar. Yapılan birçok araştırmada sorunların çözümleri için süreçte aktif rol alan, iş sahasındaki kişilerle ortak çözümler ortaya çıkarılabileceği tespit edilmiştir. Eğitim camiasının var olan problemlerinin çözümü , işin yükünü çeken ve sahada fiili olarak görev yapan öğretmenlerimizin görev alması ile mümkündür.

Öğretmenlerin çalıştıkları kurumda mutlu ve rahat olmaları, demokratik, olumlu bir okul-sınıf ortamı bulmaları, onların sınıf yönetimi ve mesleki profesyonellik özelliklerini ortaya çıkararak bunları eğitim öğretim faaliyetlerine uygulamalarında büyük önem taşımaktadır. Okul idaresi ve öğretmenler arasında sıcak, samimi, hoşgörülü bir iletişim oluşturulduğunda eğitimin kalitesi aynı oranda yükselmiş olacaktır. Katı, otoriter ve baskıcı çalışma ortamlarında öğretmenler de mesleki özelliklerini ortaya çıkarmaktan kaçınarak eğitim faaliyetlerini yürüteceğinden negatif bir sonuç ortaya çıkacaktır.

Öğretmenlere profesyonellik özellikleri, donanımları, alan ve meslek bilgisi, sınıf yönetim becerilerini ortaya koyacak imkanlar tanındığı sürece eğitim öğretim faaliyetleri de aynı ölçüde olumlu sonuçlar verecektir. Öğretmen sınıf yönetiminde, öğrencilerinin bireysel farklılıklarının bilincinde olmalıdır. Sınıfı yönetme kapasitesi iyi olan bir öğretmen, öğrencileri sever ve onlara güvenir. Öğretmen sınıf ortamının atmosferini oluşturan sevgi ve güven duygularında rehber olmalıdır. Eğitim; üretkenliği, yeterliği zinde ve canlı tutan bir olgudur. Bu nedenle, zihinsel ve duygusal süreçlerin özgürleşmesi gerekmektedir.

Çalıştığı kurumu özümsemiş bir eğitimci, sınıf yönetimi yeterliği ve mesleki başarı alanlarında kendisini zirveye çıkarmış olacaktır. Okulun amaç ve hedeflerini iyi anlayan, bu süreçte fikri alınan ve bu vizyonu kabullenen öğretmen, aynı coşkuyu öğrencilerine de yansıtacağından, beklentiler büyük ölçüde karşılanmış olacaktır. Öğrenciden beklenen ahlaki ve ders başarısı, yeterliğini ve profesyonelliğini kanıtlanmış öğretmen tarafından zirveyi görecektir. Öğretmenin mesleki bilgi ve beceri muhtevasında, eğitim ortamının fiziksel özelliklerinin nasıl olması gerektiği de yer almaktadır. Sınıf yönetiminin sağlanmasında fiziksel özellik donatıları önemli bir yer tutar. Fiziksel özellik donatılarının (öğrenci sayısı, ısı, ışık, renk, temizlik, görünüm, görüntü) düzenlenmesi öğretmenin rehberliğinde olan bir durumdur.

Öğretmenin meslekteki tecrübesi arttıkça, sınıf yönetimi ve profesyonel özellikleri gelişecek, değişecek ve verimliliği istenilen seviyeye ulaşacaktır. Okul-Aile-Öğretmen ve çevre işbirliğinin önemini iyi kavrayan eğitimci, öğrenci kazanımlarını gerçekleştirmede planlanan süreçten daha kısa sürede istenilen hedeflere ulaşacaktır. Öğrencileri adına az zamanda çok kazanım elde eden öğretmen, mesleki profesyonellik duruşunu da ortaya koymuş olacaktır. Ayrıca öğretmenin meslek başarısını etkileyen diğer faktörlere; medeni durum ,cinsiyet, yaş vb. kriterleri de katmak mümkündür.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problemi, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki yaş, cinsiyet, medeni hal, mezun olunan okul türleri, sosyo-ekonomik durum, kıdem, okulda çalışma süresi, branş ve sınıf kademeleri vb. değişkenler arasında ne türden ilişkiler vardır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak , Bitlis ili Ahlat ilçesinde faaliyet gösteren ilkokul-ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki düzeyini incelemek ve elde edilen bilgiler doğrultusunda bu değişkenler arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmektir.

Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

1. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik düzeyi nedir?
2. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik düzeyleri; cinsiyete, yaşa, medeni duruma, mezun olunan okul türlerine, sosyo ekonomik durumlarına, kıdemlerine, branşlarına, okuldaki çalışma süresine, sınıf kademelerine (ilkokul-ortaokul-lise) göre anlamlı farklılık göstermekte midir ?
3. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyi nedir?
4. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyleri; cinsiyete, yaşa, medeni duruma, mezun olunan okul türlerine, sosyo ekonomik durumlarına, kıdemlerine, branşlarına, okulda çalışma süresine, sınıf kademelerine (ilkokul-ortaokul-lise) göre anlamlı farklılık göstermekte midir ?
5. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Öğretmenler bireylerin yaşantılarında çok büyük bir etkiye ve öneme sahiptir. Yaklaşık olarak 60 aylıkken öğretmenlerle bir araya gelen öğrenciler uzun bir süre bu birlikteliği devam ettirmektedirler. Bu nedenle alanında kendini yetiştirmiş, kaliteli öğretmenlerin bireylerin yaşantılarında kalıcı etkileri söz konusudur. Okulun amaç ve değerlerini benimseyen, sahip olduğu bilgi, beceri, kültür, yetenek ve toplumsal kuralları öğrencileriyle çekinmeden paylaşan profesyonel öğretmenler, toplumun gelişmesinde büyük rol oynamaktadır. Okul-Aile işbirliğine değer veren öğretmenler, bireysel fikirler üreterek mesleki performanslarını da artırmaktadır. Çalıştığı kurum ortamını içselleştiremeyen ve olumlu bir çalışma atmosferi bulamayan öğretmen, fedakarlıktan uzak

sadece kurallara bağlı bir eğitim faaliyeti yürütecektir. Böyle bir yaklaşımla da öğretmenliğin asıl karakterini yansıtan fedakarlık faktöründen uzak kalınmaktadır. Böyle bir durum ile eğitimin kalitesi ve var olan mesleki profesyonellik pasifize edilmektedir. Öğretmenlerin olumsuz çalışma koşulları durumunun aşılabilmesi için, işin içerisinde fiili olarak çalışan eğitimcilerimizden orijinal fikirler üretmesi, daha iyiye, kaliteye ve profesyonelliğe nasıl ulaşılması gerektiği konusunda, çeşitli yöntem ve teknikler kazandırılması bakımından söz hakkı verilmelidir.

Eğitim sistemimizin sorunları; sahada çalışan öğretmenlerimiz tarafından ifade edilmeli ve çözüme kavuşturulmalıdır. Böyle bir yaklaşım tarzıyla öğretmenlerimizin problem çözme becerileri daha da artacak ve mesleki profesyonellik konusunda bilgi-beceri kazanılmış olacaktır. Ayrıca ğretmenlerin mesleki yeterlik ve profesyonellik konularında yaşadıkları aksaklıklar, çalışılan kurum idarecileri tarafından dikkate alınarak çözüme kavuşturulabilir. Öğretmenlerin birbirleri arasında fikir alışverişi yaparak eğitim dünyasına kazandıracadı pek çok yenilikte bulunmaktadır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ve mesleki profesyonellikleri ile ilgili alan yazında birçok incelemeler yapılmıştır. Bu araştırmada yapılan diğer araştırmalara katkı sağlama amacı gütmektedir.

1.5. Sayıtlar

- Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellik ölçekleri araştırmanın amacını gerçekleştirmeye yönelik geçerli ve güvenilir bilgileri yansıtmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ve mesleki profesyonellik ölçeklerine verdikleri cevaplar, onların gerçek (objektif) görüşünü ifade etmektedir.
- Araştırmanın rnekleme evreni temsil edebilecek yeterliktedir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma bölgemizde görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun mesleğe yeni başlamış olmaları nedeniyle sınıf yönetimi ile mesleki profesyonellik arasında zıtlık içeren bir süreç yaşama durumlarıdır.

1.7. Tanımlar

Sınıf : Sınıf, eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir yaşam alanıdır(Aydın,2014,3).

Yönetim : Örgütün bütün amaçlarını gerçekleştirmek için, örgütteki insan ve araç-gereç gücünü, iyi bir eşgüdümle -yönetim ve mevzuat ilkeler çerçevesinde- en etkili ve verimli bir biçimde çalıştırma bilim ve sanatı olarak tanımlayabiliriz (Binbaşıoğlu, 1988, 23).

Öğretmen Yeterliği : Milli Eğitim hedeflerinin desteklenmesine katkı sağlamak, ulusal işbirliği ve bilgi paylaşımını daha etkin olarak gerçekleştirmek, öğretmenlerin niteliği ve kalitesi için kıyaslama, karşılaştırma yapılabilecek bir yapı-sistem oluşturmak, öğretmenlik mesleğinin statüsü ve kalitesi açısından toplumsal beklentilerde tutarlılık oluşturmak, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde esas alınacak açık, anlaşılır ve güvenilir bir kaynak oluşturmak, ulusal düzeyde profesyonel öğretmenlik seviyesinin tartışılmasında kullanılacak ortak terim ve tanımlamaları içeren bir dil birliği sağlamak, öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum ve değerlerini tanımlayarak, toplum tarafından fark edilmesini ve toplumun gözünde statülerinin yükseltilmesini sağlamak, öğrencilerin "öğrenmeyi öğrenmesi" için fırsatlar sağlamak, öğretmenlerin görevlerini şeffaflaştırarak veliler ve toplum için kalite güvencesini oluşturmak gibi pek çok amacın gerçekleştirilmesi için hazırlanmaktadır (otmg.meb.gov.tr).

Mesleki Profesyonellik : Bireyin mesleği üzerine uzmanlaşması, meslekte söz sahibi olması ve teoriyi çok planlı bir şekilde çalışma hayatına uygulayabilmesidir. Profesyonellik, dinamik ve çaba harcamayı gerektiren bir süreçtir (Altıok, H.Ö. ve Üstün B., 2014, 151)

Profesyonellik tanım özellikleri;

*İyi bir rol model olması (iletişim, davranışlar ve tutumları ile)

*Zamanı etkili kullanmaları, her zaman önceden işlerini bitirmeleri ve son ana

bırakmamaları *Giyinişlerine özen göstermeleri*İşi ile ilgili ciddi bir bilgi birikimi olması

*Karşısındakine iyi bir dinleyici olması *Zamanını etkili kullanması *Baskı altında çalışabilmesi *Etkili bir şekilde önceliklerini belirlemesi

*Aldığı sorumlulukları yerine getiren, getiremediklerini ise açıkça söyleyebilen kişiler olarak tanımlanmıştır. (<http://www.bilgiustam.com/profesyonellik-nedir/>)

II. BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri

Öğretmenin, sınıf yönetiminin ilke ve yöntemlerini bilmesi gerekir. Böylece sınıf içi yaşam, daha sevimli, üretken ve yararlı olur. Sınıf yönetiminin başarılı bir biçimde gerçekleştirilebilmesi, öğretmenin insan ilişkileri alanında duyarlı ve bilgili olmasına bağlıdır. Özellikle göreve yeni başlayan öğretmenlerin, öğrencilerini çok sevmelerine karşın sınıfta kontrolü sağlayamadıklarından yakınmaları sık gözlenen bir durumdur. Oysa bir öğretmenin yapması gereken ilk şey, sınıfta eğitimin gerektirdiği fiziksel ve psikolojik ortamı sağlamaktır. Bunun için öğrencileri sevmek gereklidir ama yeterli değildir. Sorun, insan ilişkileri örüntüsünün karmaşık ve çok boyutlu niteliğinden kaynaklanmaktadır (Aydın, 2014,3-4).

2.1.1. Sınıf Nedir ?

Sınıf öğrencinin yaşamında ailesinden sonra gelen ikinci derecede önemli ilişkiler sistemidir. Sınıfta öğrencinin ailesinden getirdiklerinin üstüne, bir yandan yeni bir şeyler konmaya yani yeni davranışlar kazandırılmaya ve çeşitli bilgiler varsa değiştirilmeye çalışılır. Öğrencinin, bir yandan kültürleme yoluyla toplumsallaşması sağlanırken, diğer yandan kendi gizil güçlerini ortaya çıkarıp, geliştirmesine ortam ve olanak yaratılarak, kendisi olmasına, bireyselleşmesine çalışılır. Bu anlamda toplumsallaşma ve bireyselleşme süreçleri eğitim-öğretim etkinliklerinde iç içe yürüyen bir görünüm sergilerler (Kıran, 2012, 5).

Sınıf, eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği ortak bir yaşama alanıdır. Öğrencilerin ve öğretmenlerin zamanlarının büyük bir bölümü bu ortak yaşama alanında geçmektedir (Demirtaş, 2012, 3-30).

Sınıf, eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir yaşama alanıdır. Ortalama 180 gün olan yıllık öğrenim süresinin önemli bir bölümü sınıfta geçer. Bu süre içinde, öğretmen ve öğrenciler belli bir amaç ve program çerçevesinde sınıftaki yaşama

katılırlar.Ancak sınıf içindeki yaşamın, önceden belirlenmiş olan amaçlara uygun bir biçimde gerçekleşmesinden, öncelikle öğretmen sorumludur (Aydın, 2014, 3).

2.1.2. Eğitim

Eğitim; yeni kuşakların toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken gerekli bilgi-beceri ve anlayışlar elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir. Başka bir deyişle önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi olarak ta tanımlanabilir (Güneş,F.,2014,16)

Eğitim, bireyde istendik davranışları kazandırma ve kalıcı hale getirme işi olduğundan etkili bir sınıf yönetimine ihtiyaç doğmaktadır. İyi bir eğitim, kendisini yeterlik ölçülerinde ispatlamış öğretmenlerle gerçekleşmektedir. İyi öğretmen de başarılı öğrenci profilini ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen, sınıfta hedefler doğrultusunda planlanan zamanda kazanımları elde etmek için öğrencilerin dikkat seviyelerini artırarak onları hedefe çok iyi kanalize edebilmelidir.

Öğretmenlerin sınıfta gösterdikleri performanslar ile eğitimin çıktıları arasında büyük ölçüde etkileşim bulunmaktadır. Bu iki olgu, sebep - sonuç kavramlarıyla ifade edilebilir ya da en azından birbirinden bağımsız düşünülemez

Kısaca, yaşamı dönüştürmek ve iyileştirmek amacına dönük bütün insansal çabaların en soylusu eğitimidir .Bu yüzden öğretmen, eğitimin sınırsız olanaklarından yararlanarak, yaşamı uygarca yorumlama yeteneğine sahip olmalıdır. Başarılı bir öğretmen, kendini sürekli geliştirmeyi amaçlamalıdır. Yalnız bu süreç, özgün ve doğal bir duyarlılığı içermelidir. Bu durum öğretmenin başarılı bir iletişimci olmasını gerektirir (Aydın, 2014, 9-10).

2.1.3. Öğretmenin Bilmesi Gerekenler

- Öğretmen öğrencinin gelişimi ve eğitiminde kaliteyi sağlamak için onun arkadaşları, ana-babası ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkide ve işbirliğinde bulunur.
- Öğretmen öğrencilerin sahip oldukları hakları ve öğretmenlerin sorumluluklarından haberdar olmalıdır. Örneğin; özürlü çocukların eğitim hakları, eğitimde eşitlik, özel

hayat, (mahremiyet), çocuk istismarının ihbar edilmesi ve öğrencinin tedavi hakkı ve güvenilirlik gibi konular.

- Öğretmen öğrencilerin okul dışında ne tür etkiler altında kalacağını ve bu etkilerin onun eğitimini ve gelişimini nasıl etkileyeceğini bilir.
- Öğretmen okulun içinde bulunduğu büyük sosyal dokunun bir parçası olduğunu, toplumsal ve siyasal olayların okulu nasıl etkileyeceğini bilir (Üre, 2008, 146).

2.1.4. Öğretmenin Sahip Olması Gereken Kişilik Özelliği

- Öğretmen öğrencinin özel hayatına saygı duyar. Onun verdiği bilgileri onun rızası olmadan kimseyle paylaşmaz. Öğrencinin intihar riski veya başkalarının hayati tehlikesi söz konusu olur ise bu rıza aranmayabilir.
- Öğretmen öğrencinin eğitimi ve sağlığı söz konusu olduğu zaman başkalarıyla görüşmeler yapabilir.
- Öğretmen öğrenciye kayıtsız şartsız saygı duyar. Onunla ilgili önyargı ya da objektif olmayan bilgilere itibar etmez.
- Öğretmen öğrencinin akademik ya da akademik olmayan zorlukları için diğer meslektaşlarından yardım ve destek alır.
- Öğretmen öğrencilerini empatik bir yaklaşımla anlamaya çalışır (Üre, 2008, 146).

2.1.5. Öğretmenin Sahip Olması Gereken Yeterlikler

- Öğretmen okulun üretken öğrenme çevresinde kendi akademik rollerini gerçekleştirmek için aktif yer alır.
- Öğretmenler öğrencileri adına onların arkadaşları, ebeveynleri, psikolojik danışmanları ve diğer hocaları ile iletişime geçebilir.
- Öğretmen toplumsal kaynakları ve imkanları öğrencinin öğrenmesini güçlendirmek için kullanabilir.
- Öğretmen öğrenciye konuşur, onları dinler. Onları rahatsız edecek en ufak ipuçlarına bile duyarlı davranır.

- Öğretmen öğrencinin avukatı gibi davranır (Üre, 2008, 147).

Sınıf yönetimi bir dizi etkinliklerden oluşmaktadır. Sınıf yönetimi etkinliklerini beş boyutta ele alabiliriz: Birinci boyut, sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkindir. İkinci boyut, plan-program etkinliklerinden oluşur. Plan, program etkinlikleri, öğretmenin etkin bir öğretim lideri olarak sınıfta eğitim-öğretim çalışmalarını sürdürebilmesine olarak tanır. Üçüncü boyut, zaman yönetimine yönelik etkinliklerdir. Zaman yönetimi: olayları ve olguları önceliklerine göre sıraya koyabilme becerisidir. Dördüncü boyut, sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesini içerir. Beşinci boyut, davranış düzenlemelerinden oluşur. Sınıf ortamının istenen davranışı sağlayabilir hale getirilmesi, sınıf ikliminin olumlulaştırılması, sorunların ortaya çıkmadan önce tahmin edilip önlem alınması, kurallara uyumun sağlanması, istenmeyen davranışların değiştirilmesi bu boyuta ilişkin etkinliklerdir (Demirtaş, 2012, 3-30).

Öğrencilerin başarılı olmalarını engelleyen faktörlerden biri, bizzat kendilerinin iyi çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olmamalarıdır. Öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve tutumları çok geniş kapsamlıdır. Söz konusu alışkanlıklar ve tutumları etkileyen pek çok değişken vardır. Bunlar şöyle gruplanabilir.

1. Okul saatleri içinde gösterdikleri tutum ve davranışlar.
2. Çalışma konusunda benimsedikleri yaklaşım
3. Çalışma ortamlarının özellikleri
4. Çalışmak için ayırdıkları zamanı kullanma biçimleri
5. Çalışma süreleri
6. Okuma becerileri
7. Not tutma alışkanlıkları
8. Tekrar etme konusundaki alışkanlıkları (Sünbül, 2010, 19).

Ülkemizde eğitim faaliyetleri genel olarak devletin işleyişinde bulunduğundan mesleğin toplumsal saygınlığı da ona göre belirlenmektedir. Özlük haklar,maddi gelir,toplumsal statü ve bakış açısı devletin koyduğu kriterlere göre şekil almaktadır. Bu da eğitimdeki

ilerleme ve meslekteki profesyonelliği yavaşlatmaktadır. Gelişmiş ülkeler bakıldığında eğitim seviyesinin ve öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinin çok üst seviyelerde olduğu görülmektedir. Bu durumu sağlayan etmenler olarak eğitim özelleşmesinin ve bunun yanında devlet elinde olan kurumlarında en az özel sektörle rekabet edebilecek seviyede bulunması görülmektedir. Ülkemiz ve dünya ülkeleri eğitimcileri açısından bakıldığında şartların (ekonomik, saygınlık ve özlük haklar) bizim ülkemizde biraz daha zayıf kaldığı görülmektedir. OECD tarafından yapılan araştırmalarda bu farklılıklar yayınlanan raporlarda ortaya çıkmaktadır.

2005-2006 öğretim yılında ilköğretim 1-5 sınıflarını kapsayacak şekilde yürürlüğe giren ve aşamalı olarak halen devam eden eğitim programının yeniden yapılandırılması süreciyle, MEB tarafından her ders için ayrıntılı bir öğretim programı hazırlanmıştır. Bu programlarla uyumlu ilk ve orta öğrenim seviyesinde kullanılacak ders kitaplarının tamamı MEB tarafından basılmakta ve ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Ders kitaplarıyla beraber dağıtılan öğretmen kitapları ise derslerin nasıl bir süreçle işleneceğini ayrıntılarıyla açıklamaktadır. Bütün bir öğretim sürecinin merkezi olarak belirlendiği bu uygulamanın, her ne kadar öğretmenlere kolaylıklar sağladığı iddia edilse de, öğretmenlerin mesleki özerkliklerini büyük ölçüde zedelemektedir. Bu derece yapılandırılmış bir eğitim programı ve materyali, öğretmenlerin sınıf, okul, bölge ve toplum bağlamında hangi örnek, etkinlik ve çalışmaların öğrencilerin ilgili konudaki kavramlar, beceriler ve tutumları geliştirebileceği hakkındaki profesyonel değerlendirmesini sınırlamaktadır. Öğretmen özerkliğinin ve karar verme sürecinin desteklenmesi, öğretmenin kullanabileceği çeşitli eğitim materyalleri ve etkinliklerinin ulaşılabilir kılınması ile mümkün olacaktır (Güven, 2010, 19).

Sınıf yönetimi, öğrenme için uygun ortamın, iklimin oluşturulması ve sürdürülmesi olarak tanımlanabilir. Sınıf yönetimi, sınıf ortamından, bireyin psikolojik özelliklerinden ve sınıf dışı etkenlerden de etkilenir. Bu yüzden sınıf yönetimi bazı güçlükleri içerir. Ancak etkili sınıf yönetimi eğitimi almış ve öğrendiklerini uygulayabilen öğretmenler, bu sorunları önceden tahmin ederek gerekli önlemleri alabilirler. Sınıfın havasının bozulmasını önlemenin yolu, sınıf yönetimini etkileyen etmenlerin ne olduğunu bilmeye ve problem çözmede yaratıcı olmaya bağlıdır. İşte bu nedenle; öğretmenler sınıf yönetimi alanında bilgi sahibi olmalı ancak bu bilgi, yüksek duyarlılık ve yaratıcılıkla birleştirilerek kullanılabilirse başarıyı getireceği unutulmamalıdır (Taş, 2012, 37).

Bütün bu ilkelere ilaveten, araştırma sonuçlarına dayalı olarak birçok öğrenme ve öğretim ilkesinden söz edilebilir. Bunlardan birkaçını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Öğrenci için bir anlamı olan olgu ve olaylar daha çabuk öğrenilir ve daha geç unutulur.
- Sonunda ödül olan öğrenmeler daha etkili ve daha kalıcı olur.
- Aralarında bağ kurulacak şeyler ne kadar somutsa, bu bağın kurulması o kadar kolay, unutulması o kadar zor olur.
- Öğrenme sırasında yapılan hataların hemen söylenip düzeltilmesi, öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Öğretim süresi içinde dağıtılmış olarak yapılan tekrarlar aralıksız tekrarlara göre daha öğreticidir.
- Öğretilecek materyalin, organizasyonu ve kısımları öğretme işleminin başında şematik olarak verilirse, öğrenme işlemi kolaylaşır.
- Bir öğrenme ünitesinin başında ve sonunda öğretilen öğeler ortadakilerden daha iyi hatırlanır.
- Psikomotor beceriler, kavram veya ilke öğrenmeye göre daha fazla tekrar gerektirir.
- Konuya başlarken, ne öğrenileceği hakkında verilen genel şema ile bitirirken verilen özetler öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Somut cisimlerin kavramları soyut kavramlardan daha önce oluşur. Mesela, yer kavramları, sayı kavramlarından daha önce oluşur.
- Çok sayıda ve değişik örnekleyenler kullanılırsa kavramlar daha iyi öğrenilir.
- Duyuşsal davranışları öğrenmede, aktif katılma, bilgiyi pasif olarak algılamaya göre daha etkilidir.
- Bir şeyle ilgili yaşantıların çokluğu, ona karşı olumlu bir tutum oluşturmayı kolaylaştırır.
- Öğrenme işlemine katılan duyu organlarının sayısı ne kadar fazlaysa öğrenme o kadar iyi, unutmak o kadar zor olur.

- Başka bir kimsenin yaptıklarının gözlenmesi gözlenen davranışlarının kazanılmasını veya eski davranışların değiştirilmesini sağlayabilir.
- Öğrenme, öğretmen ve öğrencinin karşılıklı etkileşiminin bir ürünü olduğu için, öğretmen ve öğrencinin karşılıklı güven ve beklenti içerisinde çalışmalarını gerektirmektedir.
- Öğrenme pasif bir alma süreci değil, aktif bir anlam oluşturma sürecidir.
- Öğrenme öznedir. Öğrenme bireyin öğrendiği şeyleri çeşitli semboller, imgeler, grafikler yoluyla içselleştirmesidir.
- Öğrenme durumsaldır ve çevresel şartlara göre şekillenir; öğrenciler egzersiz yapmaktan çok, gerçek yaşam problemlerine benzer nitelikteki problemleri çözmeyi öğrenir
- Öğrenme sosyaldır. Öğrenme çevreyle etkileşimler sayesinde gelişir.
- Öğrenme duygusaldır. Öğrenmede, farkındalık, amaçların açıklığı, kişisel beklenti ve öğrenmeye karşı olan motivasyon önemlidir.
- Öğrenme işinin niteliği öğrenme sürecinde önemlidir. Öğrenilen şeyin öğrenci niteliğine uygunluğu, ihtiyaçlarla ve gerçek yaşamla bağlantılı olup olmadığı gibi.
- Öğrenme bireysel bir olaydır ve her birey farklı bir biçimde öğrenir. Bundan dolayı öğrenen kişi öğrenme-öğretme sürecine etkin bir biçimde katılmalıdır.
- Eğitimsel amaçların gerçekleşmesinde öğretmenin özel bir rolü vardır.
- Hiçbir öğretim kuramı, modeli, stratejisi, yöntemi ve tekniği “en iyi” değildir.
- Öğretim stratejileri, yöntem ve teknikleri değiştirilemez değildir.
- Öğretimi düzenlemede bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır.
- Öğretimde somut bilgilerden ve öğrencinin bildiklerinden hareket edilmelidir.
- Öğretimin içeriği öğrencilerin beklentilerine uygun olmalıdır.
- Öğrenciye öğrenme sonuçları hakkında bilgi verilmelidir (Sünbül, 2010, 32-33).

2.1.6. Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetiminin temelinde öğretmenin becerisi yatar. Daha iyi bir eğitim için öğretmenlerin eğiticilik özelliği kadar yöneticilik özelliklerinin de geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Sınıf yönetiminin başarılı bir biçimde yürütülmesi, öğretmenin sınıf yönetimi alanında yetişmiş olmasına bağlıdır. Sınıf yönetiminde amaç, eğitim-öğretim faaliyetlerinin iyi bir şekilde analiz edilerek uygulamaya konulmasıdır. Ayrıca eğitim hedeflerinin de kazandırılması amaçlanmaktadır.

Sınıf yönetimi konusunda paradigmatik dönüşüm anlamında yeni bakış açıları geliştirilmiştir. Bu yeni yaklaşımlar geleneksel olan sınıf yönetimi ve disiplin anlayışını sorgulamaktadır. Bu yaklaşımlar aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır. Kuralların öğretimi anlayışından güven ve ilgiyi geliştirmeye yönelme, İş yönelimli sınıftan öğrenme yönelimli sınıfa geçiş, Bir yönetim oyunu anlayışından dikkatli karar vermeye dayalı yönetim anlayışı, Kurallara itaatten kendini disiplin etmeye yönelme anlayışlarıdır. (Demirtaş, 2012, 3-30).

Sınıf yönetiminde başarılı bir öğretmen aynı zamanda iyi bir liderdir. Lider, sadece grubu bir bütün olarak değil, bireylerin olgunluk düzeylerini de ayrı bir şekilde değerlendirmek zorundadır (Çelik, 2013, 30).

Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir. İçinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olarak ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının kurallarının sağlanması ve sürdürülmesidir (Demirtaş, 2012, 28).

Sınıf yönetimi, büyük ölçüde sınıfın yapısal özelliklerine göre biçimlenirken, diğer yandan sınıfın yapısal özelliklerini etkileyen bir süreçtir. Her yönetim gibi sınıfın yapısal özelliklerini etkileyen bir süreçtir. Her yönetim gibi sınıf yönetimi de yönettiği kurumun ya da grubun özelliklerine göre biçimlenebilecek ve biçimlendirecektir. Sınıfın sahip olduğu farklı özellikler sınıf yöneticileri tarafından dikkate alınmak durumundadır. Bu özellikleri şöyle sıralayabiliriz;

1. Çok boyutluluk
2. Yakınlık-Anındalık
3. Öngörememe

4. Açıklık

5. Ortak tarih (Demirtaş, 2012, 28).

Öğrenme, öğretmenin öğrenci ile diyalog kurarak onun ihtiyaçlarını, eksiklerini ve yanlışlarını anlaması ve öğretim programında gerekli değişiklikleri yapması ile başlar. Öğretmen müfredatta öğrencinin ilgi ve gerekli değişiklikleri yaptığında, sınıftaki öğretim etkinlikleri öğrencilerin ihtiyaçlarına göre şekillenmeye başlar. Bu şekilde, öğretmen öğrenciden aldığı tepkileri değerlendirerek daha ileri konulara geçme, aynı konuyu pekiştirici alıştırmaya veya farklı bir konuya geçme yoluna gidebilir (Özden, 2009, 207-214).

Önemli sosyalleşme ortamlarından biri olarak okul, bireyin iletişim tarzının gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Okul, sadece belirlenen tutum ve davranışların kazandırılacağı bir ortam değil, aynı zamanda yeni tutum ve davranışların üretildiği bir yerdir. Yeni tutum ve davranışların üretilmesinde öğretmen-öğrenci iletişimi önemli rol oynamaktadır. İletişim kanallarının açık olduğu ortamlarda, bireyler kendilerinin ve içinde buldukları toplumun sorunlarına karşı duyarlı olurlar, yaratıcı çözümler gerçekleştirilen öğrenme-öğretme süreci, bireyin tutum ve davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Gerçekleştirilen bu öğrenme öğretme sürecinin temel dinamiği iletişimdir (Tomul, 2012, 153).

Öğretmen sınıf yönetimi yeterliği açısından, öğrencilerinin bireysel farklılıklarının bilincinde olmalıdır. Bireysel farklılık terimi, fiziksel özelliklerden (boy, kilo vb.) ilgi, algı ve beklenti gibi psikolojik faktörlere kadar bir dizi değişkeni kapsar. Ayrıca her öğrencinin ait olduğu ailenin sosyo-ekonomik koşulları (gelir ve eğitim durumu, anne-baba mesleği vb.) onun kişiliği ve davranışları üzerinde önemli bir etkidir. Her öğrenci kendi dünyası içinde değerlendirilmesi gereken eşsiz ve benzersiz kişiliktir. Öğrenci, öncelikle insan olarak kendini tanımak ve geliştirmek amacıyla eğitim almaktadır. Öğretmen bu temel ilkeye bağlı kalırsa, öğrencileri ile olan ilişkilerinde daha başarılı olur. Ancak geleneksel eğitim anlayışına sahip öğretmenler, öğrencilere ' eti senin kemiği benim ' anlayışından güç alarak yaklaşmaktadırlar. Bu iki yaklaşımdan birincisi, sınıf yönetiminde çağdaş; ikincisi, geleneksel anlayışı yansıtmaktadır. Sınıf yönetiminin etkin ve verimli olması, bir

bakıma izlenen yaklaşıma bağlıdır. Bu nedenle geleneksel ve çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımlarının kısaca tanımlanması gerekmektedir (Aydın, 2014, 5).

Sınıf yönetiminde öğretmenlerin benimsediği disiplin yaklaşımlardan hareketle sınıf yönetimi modellerinden söz edilebilir. sınıf yönetimi modelleri tepkisel, önemsel, gelişimsel ve bütünsel model olarak sınıflanmaktadır . Tepkisel model, istenmeyen bir davranışa tepki gösterme esasına dayalı bir modeldir. bu modelin amacı istenmeyen durum ve davranışın değiştirilmesidir. Önemsel model, hata yapmama ya da hatayı yaptırmamak için önceden önlem alma yaklaşımına dayalıdır. Bu modelde planlama düşüncesi hakimdir ve istenmeyen davranışa veya sonucu öngörme söz konudur. Gelişimsel model, sınıf yönetiminde öğrencilerin fiziksel, psikolojik, ahlaki, duygusal vb. açılardan gelişimlerinin esas alınması ve sınıf yönetiminin uygulamalarının öğrencilerin gelişim özelliklerine göre belirlenmesi gerektiği anlayışına dayanır. Bütünsel model, ilk üç modelin bir sentezi olarak değerlendirilebilir. bu model, önemsel sınıf yönetimine ağırlık verme gruba, olduğu kadar bireye de yönelme, istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını kolaylaştıran nedenleri ortadan kaldırmak için sınıf ortamında gerekli düzenlemeleri yapma, öğrencilerin gelişimsel özelliklerini dikkate alma ve gerektiğinde tepkisel modeli kullanma anlayışına dayanır (Demirtaş, 2012, 18-20).

Öğretmenlerin maaşlarında iyileşme yaratması için aldıkları ek ders yükü de dolaylı olarak mesleki özerkliği etkilemektedir. Ek ders yüküyle oluşan zaman darlığı, öğretmenlerin mesleki çalışma ve dolayısıyla profesyonel gelişimlerine vakit ayıramamalarına neden olmakta ve öğretmenliği kendi mesleki kalitesini yükseltme uğraşı eren profesyonel ve entelektüel modelinden uzaklaştırarak, kendisine verilen görevi yerine getiren uygulayıcı teknisyen olarak kurgulamaktadır. Mesleki özerkliği dolaylı yoldan etkileyen ek ders yükünün ancak yeterli sayıda öğretmen istihdamı ve öğretmen maaşlarının ekonomik olarak gerçekçi bir seviyeye çekilmesi ile çözülmesi muhtemeldir (Güven, 2010, 19).

Türkiye' de öğretmenliğin profesyonel bir meslek olarak kurgulanabilmesi için ele alınan beş temel boyutta bazı olumlu adımlar atılsa da bunların yeterli olmadığı görülmektedir. Özellikle öğretmen yetiştirme görevinin eğitim fakültelerine verilmesi, yapısal olarak bilimsel bir çerçevede güncellenmesi, öğretmen eğitimi alanında yapılan çalışmaların hız kazanması ve çalışma sonuçlarının öğretmen eğitiminde kalitenin artırılması şeklinde sisteme dönüt vermesi, mesleğin profesyonelleşmesinde önemli adımlar olarak ortaya

çıkmaktadır. Diğer yandan öğretmen yetiştirme sisteminin bilimsel verilere dayanmaya popülist politikalar çerçevesinde sürekli yön değiştirmesi öğretmen adaylarının akademik altyapısına ve öğretmen eğitimde oldukça önemli bir yere sahip olan okul deneyimi çalışmalarına gereken önem verilmeden mezun edilmesine yol açabilmektedir.

Sınıf yönetimi, öğrenme için uygun ortamın, iklimin oluşturulması ve sürdürülmesi olarak tanımlanabilir. Sınıf yönetimi, sosyal psikoloji ve eğitim durumuna ilişkin etkenlerden etkilenmektedir. Toplumdan ve çevreden kaynaklanan etkenler, sosyal etkenler olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar; 1-Aile, 2-Toplumsal norm ve değerleri 3-Çevre, 4-Beklentiler, 5-Kitle iletişim araçları'dır. Bu etkenleri, sınıf yönetimini etkileme düzeyleri birbirinden farklıdır. Örneğin, aile çocukların ilk eğitim yuvasıdır ve diğer sosyal etkenlerden daha fazla öğrencinin davranışı üzerinde etkili olur. Bu nedenle öğrencinin ailesi çok yönlü düşünmeli ve mümkün olduğunca eğitim-öğretim sürecine katılımı sağlanmalıdır. Aile; ekonomik durumu, ana-baba ayrılığı, çok çocukluluk, tek çocuk olma, ailenin geniş ya da çekirdek aile olması gibi bütün yönleriyle öğretmen tarafından göz önünde bulundurulması gerekir. Aynı şekilde diğer sosyal etkenler de ihmal edilmemelidir (Taş, 2012, 37-38).

Mesleğine değer veren bir öğretmenin, sahip olduğu meslek bilgilerinin zaman zaman hatırlaması gerekir. Bunun yanında, aynı konuda yeni gelişmeleri izlemesi daha önemlidir. Bu bölümde işaret edilen hususlar meslekteki öğretmenler için daha çok "hatırlatma" niteliği taşımaktadır. Mesleğe yeni katılacak öğretmen adayları için kısa öğrenme öğretme ilkeleri konusunda çok genel bir çerçeve oluşturmalarında yardımcı olacağı umulmaktadır (Sünbül, 2010, 33).

2.1.6.1. Psikolojik Etkenler

Sınıf yönetimini etkileyen öğretmen ve öğrencinin psikolojik durumu ile ilgili etkenlerdir. Bunlar; 1-Öğrenci özellik ve ihtiyaçları, 2-Öğretmenin kişilik özelliğidir. Bir öğretmen ne kadar iyi bir öğretmen olursa olsun bilgiyi öğrencinin kafasına şırınga edercesine yerleştirme şansı yoktur. Bu nedenle, öğretmen öğrenci özellik ve ihtiyaçları hakkında bilgili olmalı ve bu ihtiyaçları karşılayabilmek için kendi kişilik özelliklerinin uygun olup olmadığını kontrol etmelidir. Öğretmen çalıştığı öğretim kademesine uygun davranış sergileyebilmelidir. Kendi kişiliğinin sınıf yönetimine olan etkisini unutmamalıdır (Taş, 2012, 55).

Nitelikli ve gelişmiş bir toplumun oluşabilmesi için gerekli temel ihtiyaç eğitimidir. Bir milletin ve içerisinde bulunduğu devletin kendi içerisinde ve uluslararası platformda saygınlığı kazanmasını sağlayacak olan güçlü faktörlerden birisi de o yerin eğitim sistemidir. Genel olarak eğitim sistemine baktığımızda sistemin dört temel sac ayağı olduğu görülmektedir. Bunlar ; öğretmen, öğrenci, program ve veli faktörleridir. Uluslararası alanda ve özellikle son yüzyılda eğitim ve sisteminin önemi profesyonel açıdan büyük önem kazanmıştır. Bu bağlamda sistem içerisinde profesyonel eğitimci olma zorunluluğu artmıştır. Günümüzün eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilmenin yolu profesyonel olmaktan geçmektedir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesinde öğretmenlik mesleğinin profesyonel olmasının tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre; ' öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir' şeklinde ifade edilmiştir.

2.1.6.2. Geleneksel Sınıf Yönetimi Yaklaşım Özellikleri

- Öğretmen merkezlidir.
- Öğretmen-Öğrenci ilişkileri, aşırı ölçülerde yapılandırılmıştır.
- Sınıf içi kurallar oldukça katı ve tek yönlüdür.
- Eğitim amaçlarının ve sınıf içi kuralların belirlenmesinde, öğrenci katılımına yer verilmez.
- Demokratik yaşamın gerekleri ile bağdaşmaz.
- Sınıf içinde yapay bir 'evet efendimcilik' sağlayan bir öğretmen merkezlidir.
- Öğretmen, öğrencilerin gerçek problemlerini ortaya çıkarmadan geçici çözümler üzerine odaklanır.
- Sınıf içerisinde karşıt grupların oluşmasına fırsat verir.
- İnsancıl ve eğitsel bir ortamın sağlanması mümkün olmaz.

Sonuç olarak geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımı; eğitimi, hem öğrenciler hem de öğretmenler için çekilmez bir yük haline getirir. Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımı, insan doğasına ilişkin kötümser önyargıları referans olarak alır. Dolayısıyla sınıfta disiplinin sağlanması için otokratik yöntemlerin uygulanması gerektiği şeklindeki kalıp

yargılara dayanır. Ancak bu yaklaşım, durumu daha çok güçleştirmekten başka bir işe yaramaz (Aydın, 2014, 6).

2.1.6.3. Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımı

- Katılımcı ve esnek yapılandırılmıştır.
- Öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimine uygun insancıl bir modeldir.
- Eğitim-Öğretim etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer alır.
- Sınıfta uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, dersin amacı vb. etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılır.
- Görüş yöneticiliğinde öğretmen daha çok rehberlik görevi üstlenir.
- Sınıfta uzlaşma ortamı oluşturularak tartışmalar yönlendirilebilir.
- Öğrencilere eşit söz hakkı verilir ve azınlıkta kalan gruplarda bu yaklaşımda değerlidir.
- Sınıfı bir sistem olarak algılamayı gerektirir.
- Sınıf; öğrenci, öğretmen, ders programları, eğitim ortamı gibi iç; okul ,çevre, aile gibi dış etmenlerin etkileştiği bir alandır.
- Yaklaşımda sınıf içi yaşam, canlı ve dinamik süreçler toplamıdır.
- Öğretmen, bu sürecin iç ve dış dinamiklerini oluşturan özgün koşulların bilincinde olmalıdır (Aydın, 2014, 6).

Sınıf yönetiminde profesyonelliği yakalamış bir öğretmen disiplin sorununu çok az ya da hiç yaşamamaktadır. Öğrencileri ile sağlıklı diyaloglar kuran, sorunlara spesifik yaklaşan öğretmenlerin sınıf yönetimi, olumsuz tavır takınan diğer öğretmenler göre daha başarılıdır.

Sınıf yönetimi, öğretmenin yönetsel becerisini sınıf ortamında kullanılmasını gerektirir. Sınıf yönetimi okul yönetiminin sınıfa uygulanması olarak da görülebilir. Öğretmen sınıfta güç ve otoritesini kullanır. Öğrenci davranışlarını yönetmeye çalışır. Sınıf yönetimi konusunda karar verir ve sorun çözme tekniklerini kullanır. Öğrencilerin grup çalışmalarını eşgüdümleyer. Öğretmenin bunları yapabilmesi için eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki

bilimsel bilgileri sınıf yönetimine aktarması gerekir. Öğretmenin yönetsel becerilerini geliştirebilmesi, eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki temel kavram ve ilkeleri iyi öğrenmesine bağlıdır. Çünkü sınıf yönetimi, eğitim psikolojisi, öğretim yöntemleri, program geliştirme ve eğitim teknolojisi bilim dallarından yararlanmakla birlikte bütün bu bilim dallarının bulgularını sınıf yönetme gibi temel bir yönetsel etkinlik doğrultusunda kullanır (Çelik, 2012, 4).

Öğretmen, okul içindeki ve çevredeki olanaklardan eğitim amacıyla en uygun şekilde yararlanmalıdır. Örneğin, öğretmen bir yandan okuldaki rehberlik servisi ile diğer yandan öğrencilerinin aileleri ile yakın ilişkiler geliştirerek, sistemin öğelerinden yararlanabilir (Aydın, 2014, 7).

Sınıf yönetimini daha genel bir bakış açısıyla şöyle tanımlayabiliriz. Sınıf yönetimi sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, öğretiminin ve zamanın etkili bir şekilde yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek olumlu bir öğrenme ikliminin geliştirilmesi sürecidir. Sınıf yönetimi konusunda bilimsel araştırmalar yaparak öğretmenin sınıf yönetimi becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bilim dalı, sınıf yönetimi olarak tanımlanabilir (Çelik, 2012, 3).

Sınıf yönetimini etkileyen eğitim ortamı ve durumları, okulun yönetim yapı ve işleyişiyle ilişkili etkenler, eğitsel etkenler olarak kabul edilmiştir. Bu etkenleri;

- 1-Okulun yönetim yapısı ve işleyişi
- 2-Öğretmen nitelik ve eğitimi durumu
- 3-Öğretmenlerin okul amaç ve değerlerine bağlılığı
- 4-Kontrolü kaybetme korkusu
- 5-Dersin işlenişi
- 6-Sınıfın fiziksel durumu
- 7-Sınıf kurallarının belirsizliğidir.

Öğretmenler bu etkenler hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmalı ve mümkün olduğunca kontrol altında tutmaya çalışmalıdırlar (Taş, 2012, 47-54).

2.1.7. Mesleki Profesyonellik

Öğretmenin profesyonel olma yolunda ilişkili olduğu paydaşlardan (okul-öğrenci-aile-çevre) bağımsız hareket etmesi söz konusu değildir. Öğretmenliğin, profesyonel bir meslek olarak görülebilmesi için belirli şartların sağlanması, kriterlerin değiştirilmesi ve değişime açık hale getirilmesi gereklidir. Öğretmenler arası işbirliğinin artması, değişime ve gelişime açık olması, bu süreci sınıfta uygulamaya koyabilmesi, tecrübelerin paylaşımı ve bu konuda liderlik yapılabilmesi gibi yaşantılar profesyonelliği kanıksar hale getirmektedir. Bu özelliklerde başarı sağlanması halinde sınıf yönetimi verimliliği ve kalitesi de zirveyi görecektir. Ayrıca; Öğretmenlik mesleğinin profesyonellik niteliğini kazanmasında en önemli faktör, öğretmenin alan bilgisi yani uzmanlık faktörünün önemidir.

Öğretmenlerimizin mesleklerinde profesyonel olmalarını sağlamada hizmet içi eğitimler çok önemlidir. Sınıf yönetimine doğrudan ve dolaylı etkileri olan yönetici, öğretmen, aile ve diğer personellerinin de gelişen, değişen dünyada hizmet içi eğitime ihtiyaçları olacaktır.

Mesleki profesyonelliği elde eden bir öğretmen sınıf içi ve dışı (okul-bahçe-çevre ve sosyal alan) kuralları öğrencilerin istekleri ağırlıklı olmakla birlikte onlarla beraber oluşturmalıdır. Öğretmen sorumlu olduğu öğrencilerin, en uç bireysel özelliklerine kadar tanıyarak başarıyı kısa zamanda ulaşabilir.

Mesleki profesyonellik, bir süreç içerisinde devamlı olarak gelişir ve değişir. Eğitimciler açısından profesyonelliği destekleyen ve kanıtlayan değerler ise, eğitimcilerin diğer bireylerden farklı olarak bu değişimleri özümseyip mevcut duruma başarılı bir şekilde uyarlayabilmesi ya da olduğu gibi uygulayabilmesidir. Profesyonel eğitimci; dürüst, saygılı, vicdani sorumluluk taşıyan, samimi ve empati kurabilen, kendini sürekli geliştiren ve alanında yeterlik kazanan kişidir.

Profesyonel öğretmen, alanıyla ilgili akademik bilgi temelini kazanmış pozisyonadadır. Mesleklerin profesyonel standartlarda olup olmadığını belirlemek, alan ile ilgili mevcut örgütlerin oluşturmuş olduğu kriterlere bağlıdır.

Ülkemizde öğretmenlik mesleğinin profesyonellik statüsü kazanmasına ciddi katkılar sağlayabilecek öneme sahip mesleki standartların belirlenmesinde kamu-üniversite işbirliği

ağırlıklı rol oynamaktadır. Öğretmenleri temsil edecek başka herhangi bir büyük mesleki organizasyon olmadığından, eğitim alanındaki sendikalar mesleki standartların oluşturulması sürecinde sınırlı bir şekilde, hazırlanan taslaklara dönüt sağlayarak yer almaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında mesleki örgütlerin mesleki standartları belirlemede yetersiz kaldığı ve geliştirilme ihtiyacı içinde olduğu açıktır. Sivil mesleki organizasyonların güçlü olması mesleğin dışarıdan kontrol edilmesini sınırlayarak içeriden regüle edilmesine ve gelişmesine katkıda bulunacaktır (Güven, 2010, 16).

Okul deneyim dersleri, öğretmen adaylarının, yalnızca beceri edinimine bir ortam sağlamakla kalmayıp, ayrıca okul uygulamasında öğretmenlerden beklenen kabul edilebilir düşünce ve davranışlara yön vererek, örtük mesleki kuralları edinmelerine de fırsat tanır. 'İyi Öğretmen' tanımlamalarını incelediğimizde, öğretmenlerin konu yeterlikleri, kişilik özellikleri, öğrenmeyi öğretme becerileri, sınıf yönetimi becerileri, planlama, değerlendirme becerileri, teknolojiyi kullanma, iletişim ve rehberlik becerileri gibi yeterliklere sahip öğretmenlerin istedik öğretmenler oldukları düşünülür (Şeker vd., 2005, 237-253).

Öğretmenin davranışları, yeterlikleri, inançları, kişiliği, mesleki profesyonelliği, güncel gelişmeleri takip edişi ve vizyon özellikleri bir arada uyum içerisinde olmalıdır. Öğretmenlik öz yeterlik özelliklerinde mesleki profesyonellik, alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisi sınıf yönetimi için gerekli bir durumdur.

2.1.7.1. Profesyonel Bir Öğretmen Sınıf İçerisinde ;

1. Amaç ve hedefleri net bir şekilde ifade ederek bunlara uygun yöntem, teknik ve strateji belirlemelidir.
2. Güncel gelişmeleri takip ederek ders etkinliklerine uygun araç-gereç ve materyal hazırlamalıdır.
3. Ders işlenişinde öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine göre ilgi ve dikkati artırmalıdır.
4. Ders işlenişi sırasında oldukça aktif olmalı ve öğrencileri derse güdülemelidir.
5. Herkesin kendisini rahat bir şekilde ifade ettiği demokratik bir sınıf ortamı oluşturmalıdır.
6. Öğrenciler ile ilişkilerinde empati duygusunu çok iyi kullanmalıdır.

Eğitimde iyi, kaliteli ve başarılı öğrencilere sahip olunabilmesi için kendisini yetiştirmiş ve mesleki profesyonelliğini kanıtlamış öğretmenlere özellikle ihtiyaç vardır . Öğretmenlerin sınıf yönetiminde daha başarılı olmaları için belirli eğitimler alarak ya da eğitimlerden geçerek kendilerini geliştirmeleri gerekir. Bu eğitimler;

1. Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimi,
2. Öğretmenlerin performanslarının değerlendirilmesi ve denetlenmesi,
3. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri,
4. Öğretmenlerin mesleğe karşı ilgi ve isteklerinin ortaya çıkarılması,
5. Öğrencilerin dünyasından empati yaparak onların seviyesine inebilme,
6. Dünyadaki yeni gelişmeleri kendi sorumluluk alanına entegre edebilmesidir.

2.1.8. Okul Ortamı

Sınıf yönetimini; okul iklimi, kültürü, yapısı ve karar verme gibi temel süreçlerden ayırmak olanaksızdır. Okul ortamının öğrenci davranışı üzerinde çok önemli etkileri vardır.Okulda işbirliğine dayalı bir iklimin bulunması, amaçlar doğrutusunda ortak bir davranış birliğinin ve bütünlüğünün var olması daha az öğrenci davranış sorunlarının ortaya çıkmasına yol açacaktır (Sabancı, 2008, 96).

2.1.8.1. Öğrenme Ortamı

Öğrenme ortamını belirlemek için aşağıdaki iki soruyu sorabiliriz.

1- Öğretmen derste ne oranda, önceden hazırladığı konu başlıklarını sıralamakla yetinmektedir?

2- Öğretmen dersi ne oranda karşılıklı etkileşim içinde işlemektedir?

Sağlıklı bir öğrenme ortamında gerçekleşen konuşmalar bir konunun ya da problemin özünün anlaşılmasını sağlayacak, çok yönlü bir etkileşim içerisinde yapılır.Sınıftaki ortam öğrencilere kendi aralarında ve öğretmenleri ile fikir alıp verme olanağı sunuyorsa, ortak

anlamlar oluşturuluyorsa, bir konu hakkındaki öğrenmeyi zenginleştirmek ya da derinleştirmek için öğrenciler arasında diyalog oluşuyorsa, sınıfta öğrenme ortamının varlığından söz edilebilir (Özden, 2009, 207-208).

Sınıftaki öğrenci sayısı öğrenme verimliliğini etkileyen unsurlardan biridir. Özellikle küçük yaşlarda sınıflarda az sayıda öğrenci bulunması verimlilik açısından çok önemlidir. Staj için gittiğiniz okullarda sınıflardaki öğrenci sayısını, cinsiyete göre dağılımını muhakkak öğrenin. Sınıfın ısı, ışık, ses, temizlik vb. özellikleri de öğretimi dolaylı olarak etkiler. Olanaklar sınırlı olsa eğer bir öğretmen isterse çevre kaynaklarını kullanarak kendi sınıfında bazı iyileştirmeler yapabilir (Selçuk, 2001, 76).

Eğitim ortamının başlıca özellikleri; anıdalık, süreklilik ,eşzamanlılık, karşılıklılık, karmaşıklık ve açıklık olarak sıralanabilir. Öğretmen, bu canlı eğitim ortamını etkileyen fiziksel ve psikolojik dinamiklerin önemini bilmelidir (Aydın, 2014, 35).

Sınıfın oturma planı, bir sınıfta gözlemleyeceğimiz en önemli hususlardan biridir. Öğrencilerin oturma düzeni ve sıraların, masaların yerleştirilme biçimi size birçok ipucu verebilir. O sınıftaki öğretmen tutumundan tutun, iletişim ağının, öğretim tekniklerinin türüne kadar birçok şey hakkında tahminlerde bulunabilirsiniz. Örneğin, her zaman arka arkaya dizilen ve çocukların birbirlerini hiç görmediği bir oturma düzeni çocuklar arasındaki iletişimin niteliğini hissettirebilir. Böyle bir oturma düzeninde öğrencilerin demokrasi anlayışlarının bile kösteklenmesi söz konusu olabilir. Aslında bir çok sınıf çok küçük olduğu için böyle bir oturma düzeni tercih edilmektedir. Ancak, uygun olan sınıflarda bile arka arkaya dizilme varsa, bu öğretmenin bakış açısıyla ilgilidir (Selçuk, 2001, 77).

Öğretmenin önceden hazırladığı şekliyle konuyu aynen sunması veya öğrencilerin sorularını kısa cevaplar ile geçiştirmesi, bu ortamın yoğunluğunun işaretidir. Öğrenme, öğretmenin öğrenci ile diyalog kurarak onun ihtiyaçlarını, eksiklerini ve yanlışlarını anlaması ve öğretim programında gerekli değişiklikleri yapması ile başlar. Öğretmen ders planında öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda gerekli değişiklikleri yaptığında, sınıftaki öğretim etkinlikleri öğrencilerin ihtiyaçlarına göre şekillenmeye başlar. Bu şekilde, öğretmen öğrenciden aldığı tepkileri değerlendirecek daha ileri konulara geçme, aynı

konuyu pekiştirici alıştırma yapma veya farklı bir konuya geçme yoluna gidebilir (Özden, 2009, 214).

2.1.8.2. Öğrenme Sürecinde Öğrencinin Başarılı Olması İçin Yapması Gereken Davranışlar

- Gözünü konuşan kişiye odaklama
- Çalışmaya konsantre olma
- İşlerini planlama
- Sınıf kurallarına ve işlemlerine uyma
- Amaçlarını belirleme
- Arkadaşlarıyla iş birliği yapma
- Bir problemle karşılaştığında sakin olma
- Zamanı akıllıca kullanma
- Hatalarını da öğrenme
- Materyalleri paylaşma
- Güçlkle karşılaştığında çalışmaktan vazgeçmeme
- Soru sorma
- İhtiyacı olduğu zaman yardım isteme
- Fikirlerini arkadaşlarıyla paylaşma (Sabancı, 2008, 95).

2.1.8.3. Öğretim Sürecinin Gözlenmesi

Etkili bir öğretmeninin temel becerilerinden biri, öğretim ortamının amaçların gerçekleşmesine en üst düzeyde hizmet edecek hale getirilmesidir. Bunu gerçekleştirebilmek için öğretmen adaylarının şu amaçları göz önünde tutması gerekir:

1.Hedef davranışların belirlenmesi ve öğrencilere aktarılması,

- 2.Dikkati toplayan güdüleyici araç-gereçlerin sağlanması,
- 3.Önceki öğrenmelerin denetlenmesi,
- 4.Etkin bir sunuşun gerçekleştirilmesi,
- 5.Kullanılan öğretim yöntemine göre etkinliklerin değiştirilmesi,
- 6.Soru sorma stratejilerinin etkin kullanımı,
- 7.Ödül ve pekiştireçlerin öğretimsel süreçte uygun kullanımı,
- 8.Geri bildirim ve düzeltme yapılması,
- 9.Etkili bir değerlendirmenin gerçekleştirilmesi

Bu amaçları gerçekleştirmeye yardımcı olmak amacıyla aşağıda bazı etkinliklere yer vermiştir. Bu etkinlikleri stajyer öğretmenler yapabileceği gibi deneyimli öğretmenler de kendi özelliklerini saptamak amacıyla deneyebilirler. Bu oldukça önemlidir. Çünkü deneyimli öğretmenler kendi öğretmenlik tarzlarının daha az farkındadırlar. Zira, işlerini otomatik olarak yürütmeye başlamışlardır. Bu, onların işlerin kolaylaştırdığı gibi mesleki anlamda gerilemelerine ve kalıplı bir öğretmenlik tutumuna sahip olmalarına neden olur. Deneyimli öğretmenlerin kendilerini gözlemeleri onların farkındalık düzeylerini yükseltir. Bunun için video kayıtlarını ya da meslektaşlarının kendilerini gözlemesi yolunu tercih edebilirler (Selçuk, 2001, 81).

İşbirliği içerisinde yürütülen çalışmalar eğitim ve öğretim faaliyetlerini daha verimli hale getireceğinden disiplin ve diğer sorunlarında önüne geçilmiş olacaktır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri, sadece sınıf ve okulun diğer öğelerini değil, çevresini de kapsamaktadır. Öğrencilerde davranış değişikliği yaşantısını okul-çevre-sınıf kriterlerinden bağımsız düşünmek doğru ve güvenilir bir yaklaşım olmayacaktır. Okul ve toplum bu konuda oldukça etkin bir role sahiptir.

2.1.9. Sınıf Yönetimi Yeterliği Yüksek Olan Bir Öğretmenin Bazı Özellikleri

- Öğretmen; önyargılardan uzak , eleştiriye açık ve karşıt düşüncelere saygılıdır.
- Öğretmen; kendisi, toplumu ve dünya ile barışık bir insandır.
- Öğretmen; sürekli öğrenen, öğrendiklerini paylaşan ve yaşama etkin bir biçimde katılan insandır.
- Öğretmen; kolektif çalışmaya yatkın, üretken, güdüleyici ve bilgilidir.
- Düşünme ve gözlemlerinde nesnedir.
- Demokratik yaşamın ilkelerine ve insan haklarına saygılıdır (Aydın, 2014,21-22).

Sınıfı yönetme kapasitesi iyi olan bir öğretmen, öğrencileri sever ve onlara güvenir. Sınıf ortamında olumlu iklimi oluşturur, sevgi ve güven duygularını öğrencilere aşılama çalışır. Eğitimde üretken olmak öğretmeni sürekli canlı tutan bir olgudur. Bu nedenle, zihinsel ve duygusal süreçlerin gelişmesi aynı oranda öğretmeni de geliştirecektir.

Öğrencilerin sınıf ortamında öğrenebilmeleri, okula, derslere karşı olumlu tutum geliştirebilmeleri ve öğretim hedefine ulaşarak başarılı olabilmeleri için her şeyden önce olumlu bir sınıf ortamı yaratılması gerekir. Öğrenci sınıfta kendini güvende hissetmeli, öğretmenin sunduğu uyarıcılara dikkatini verebilmeli, sınıfta geçirdiği zamanın büyük bir kısmını öğretimle ilgili etkinliklere harcamalı, ders kesintisiz olarak sürmelidir. Öğretmenin bu görevlerini yerine getirebilmesi için öğrencilerle sağlıklı iletişim kurabilmesi, öğrenme için gerekli olan uyarıcıları sunabilmesi gerekir. Öğretmen bu amaçla, sınıfın yöneticisi ve lideri olarak öğrencileri, öğretim araç ve materyallerini, fiziksel ortamı, öğretimin amaçlarına uygun bir biçimde düzenleyerek öğretim hedeflerine ulaşmaya çalışmalıdır. Özetle, sınıf düzeninin koruması ya da öğretime hazır duruma getirilmesi sadece olumsuz öğrenci davranışlarının engellenmesi ya da sınıfta disiplin sağlanmasıyla sınırlı değildir. Sınıf yönetimi öğretmenin birçok etkinliğini gerektiren kapsamlı ve karmaşık bir süreçtir (Erden, 2008,36-45).

Sınıf yönetiminin geniş bir kitle tarafından benimsenmiş tek bir tanımını yapmak oldukça zordur. Sınıf yönetimi çok boyutlu bir süreç olduğu için eğitimciler tarafından farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Özetle, sınıf yönetimi öğretimin etkili ve verimli olması için gerekli koşulların oluşturulmasını sağlayan tüm etkinlik ve düzenlemelerle ilgilenir. Diğer bir deyişle, sınıf yönetimi görüleceği gibi öğretimin niteliğini de etkiler. Eğitim programı

ve günlük öğretimle ilgili işler öğrencileri güdüler, öğrencileri düşünmeye sevk eder, öğrenmeyle ilgilenmelerini sağlar. Böylece öğrenciler olumsuz davranışlar gösterecek zaman bulamazlar (Erden, 2008, 36-45).

Öğretmen sınıfını çeşitli şekillerde organize edebilir. Böylece öğrenci düşünme ile pasif değil aktif olarak ilgilenmeye başlar. Bunlar, öğretmenin anlatıcı olduğu, tartışmanın bulunduğu bireysel yönlendirme yapıldığı, küçük veya büyük grup içinde işbirliği ile çalışma yapıldığı yöntemler olabilir. Sınıfta ödül sistemi içsel olmalı, kendini motive etmekten ortaya çıkmalı, zihinsel meraklılık, berraklık sağlamak için içsel bir istek, üretken olmak konusunda sorumluluk duymak gerekmektedir. Öğretmen eğer çok iç ödülü kullanırsa, öğrencilerinin kendi öğretmenlerini yönetmelerini sağlayabilir. Öğretmenin insanlardaki öğrenme çeşitliliğini anlayıp çoklu amaçlar için çalışarak sınıf repertuarını organize etmesi gerekir (Bakioğlu, 2009, 48-50).

Sınıf Yönetimi açısından zaman kavramına, (1) öğretimin planlanmasına ayrılan zaman, (2) öğretme faaliyetleri için ayrılan zaman, (3) öğrencilerin öğrenme sürecine katıldıkları zaman olmak üzere üç yönden yaklaşılabilir. Elbette ki bir sınıfta geçen zamanın çoğu, öğrenme etkinliklerine ayrılmalıdır. Ancak sınıf içinde ortaya çıkabilecek bazı durumlar ya da sınıf dışından kaynaklanan bazı etkenler, sınıfta zamanın kullanımını etkileyebilir. Örn; sınıf içi ortam yönünden yerinde olmayan ya da bozulan öğretim materyalleri ya da araçları, materyallerin dağıtımı, ortaya çıkacak istenmeyen öğrenci davranışları gibi (Şişman, 2013, 166).

Sınıfta zaman yönetimi, sınıfın fiziki organizasyonunun yönetimi, sınıf kurallarının yönetimi, sınıf iklimi, sınıftaki çatışmaların yönetimi ve öğretmenin liderliği gibi konular eğitim yönetimi ve denetimini ilgilendiren konulardır. Sınıf yönetimi, eğitim yönetimi alanındaki bulgu ve bilgileri sınıf yönetimine uygulamaya çalışır. Katılımcı ve demokratik yönetimin sınıf ortamına uygulanması, eğitim yönetimi ve denetimiyle ilgilidir (Çelik, 2012, 4).

2.1.10. Sınıfta Etkili Zaman Yönetimi İçin Öneriler

- Derse planlı ve hazırlıklı gidiniz. Unutmayınız plansızlık başarısızlığın planlanmasıdır.
- Planın ana hatlarını kurgulayıp not alınız. Böylece planın unutulması ve kimi konuların atlanması olasılığı zayıflatılır. Dersin akışını belirleyici olursunuz.
- Planın uygulanabilir kılınması için her ders için özeleştiri yaparak planı güncelleştiriniz.
- Derse zamanında giriniz, erken çıkmayınız.
- Derste zamanının ağırlıklı bir bölümü akademik öğrenme zamanı olarak kullanmaya özen gösteriniz.
- Sınıf kurallarını öğrencilerin katılımıyla belirleyiniz.
- Sınıf kurallarına uyulmasını sağlamaya çalışınız.
- Sınıfta olumlu bir havanın oluşmasına çalışınız. Olumlu hava sınıfta öğrenmeyi destekleyerek zaman yitirilmesini azaltır.
- Kullanacağınız araç, gereç ve kaynakları önceden kullanıma hazır hale getiriniz.
- Dersin amaç ve içeriğine uygun öğretim yöntem ve teknikleri seçiniz.
- Zaman zaman farklı öğretim yöntem ve teknikleri uygulayınız. Böylece dersin can sıkıcı olmasını önler ve istenmeyen davranışları göreceli de olsa engellersiniz (Erkılıç, 2012, 140).

Öğretmenin zamanı iyi yönetmesi, derslerin güçlük ve kolaylık derecesini iyi belirlemesine bağlıdır. Bir dersin konuları arasında eşit bir süre paylaşımı mantıklı değildir. Örneğin, bir öğretmenin dört işlemi anlatırken harcayacağı süre, bayağı kesirleri işlerken harcayacağı süreden farklı olacaktır. Öğretmen, öğrenilmesi kolay olan konuları işlerken, daha az zaman ayırmalı, buna karşılık öğrenilmesi daha güç olan konulara fazla zaman ayırmalıdır. Bununla birlikte öğretmenin sınıfın genel durumunu dikkate alması gereklidir. Öğretmenin öğretim için ayrılan zamanı ağır öğrenen öğrencilere göre düzenlemesi, zaman yönetimi açısından kıt bir kaynak olan zamanın kötü kullanımına yol açar. Öte yandan öğretmenin öğretim için ayrılan zamanı, hızlı öğrencilere göre ayarlanması, sınıftaki öğrenmenin istenen düzeyde gerçekleşmesini engeller (Çelik, 2012, 91).

Sınıf içerisinde olumsuz davranışlarda bulunan öğretmenler disiplin sorunlarıyla fazlasıyla karşılaşır. Öğrencilere duruma göre, Allah cezanı versin, salak, aptal, tembel, başarısız vb. aşağılayıcı ifadeler kullanan öğretmen sınıf içerisinde negatif bir ortam oluşturur. Bunun sonucunda da başarısız , ahlaki açıdan zayıf, saygısız öğrenciler yetiştirmiş olurlar. Bu durum profesyonellik niteliği ile hiç ilgisi olmayan bir yaşantıdır. Sınıfta olumlu bir iklim oluşturan bir öğretmen yönetimi de başarmış olacaktır. İyi bir öğretmen, öğrencilerine rehberlik ettiği konuları davranışlarında göstererek kalıcı öğrenmeyi sağlamalıdır.

2.2. Sınıf Yönetimi ve Öğretmen Yeterlikleri

Yönetim, amaçların gerçekleştirilmesi için insanlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamak, insanları harekete geçirmek, yönlendirmektir. Yönetim örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için insan ve madde kaynağına yön verir, bunları kullanır ve kontrol eder. Sınıf açısından düşünüldüğünde yönetim, sınıfta bulunan insan kaynağı olan öğrenciler ile madde kaynağı olan tüm araç ve gereçlerin, sınıfın amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda harekete geçirmek olarak anlam bulur (Demirtaş, 2012, 7).

Sınıf yönetiminin önemli bir boyutu, öğretimin yönetimidir. Sınıf, bir eğlence ve dinlenme merkezi değildir. Eğitim-öğretim etkinlikleri sınıf ortamında gerçekleşir. Sınıf kurallarının belirlenmesi, sınıfta disiplin sağlanması, öğretmenin otoritesini kullanması ve zaman yönetimi gibi sınıf yönetiminin temel boyutları, aslında öğretimin yönetimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Etkili sınıf yönetimi, öğretim boyutu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Öğretimin yönetimi, sınıf yönetiminin başarı derecesini gösterir. Öğretmenin otoritesini kullanmada veya sınıf kurallarının uygulamada başarılı olması, etkili bir sınıf yöneticisi olduğunu göstermez. Öğretmen girdiği dersin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerde belli bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmıyorsa etkili bir öğretmen olamaz (Çelik, 2012, 5).

Sağlıklı etkileşimin olduğu bir sınıfta gerçekleşen konuşmalar bir konunun ya da problemin esasının anlaşılmasını sağlayacak çok yönlü bir etkileşim ortamı içerisinde yapılır. Sınıftaki ortam öğrencilere kendi aralarında ve öğretmenleri ile fikir alıp verme olanağı sunuyorsa, ortak anlamlar oluşturuluyorsa, bir konu hakkındaki öğrenmeyi zenginleştirmek ya da derinleştirmek için öğrenciler arasında diyalog oluşuyorsa sınıfta

sağlıklı bir etkileşimin varlığında söz edilebilir. Öğretmenin önceden hazırladığı şekliyle konuya aynen sunması veya öğrencilerin sorularını kısa cevaplar ile geçiştirilmesi, bu ortamın yokluğunun en güzel işaretleridir (Özden, 2009, 214).

Sınıf yönetiminde öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, ilgi,beklenti ve yeterliklerinin bilincinde olmalıdır. Sınıf içi tartışmalarda öğretmen, öğrencilerin ilgi ve beklentilerini yansıtmaları için uygun ortamı sağlamalıdır. Bu arada tartışmaya en geniş ölçüde katılımın sağlanması için uygun sorular yöneltilerek, nispeten daha edilgen konumda olan öğrencilerin de görüşleri alınmalıdır (Aydın, 2014, 10).

Öğretmenin sınıf yönetimi yeterliği başarısı, özellikle eğitim faaliyetlerini çok etkilemektedir. Eğitimciler içerisinde özellikle öğretmenlik alanında sahada fiili olarak görev yapan eğitimcilerin profesyonellik alanında belirli kriterleri bulunmalıdır. Bunları;

- Hizmet öncesi eğitim çalışmalarına hazırlık
- Alan yazınla ilgili literatür araştırması
- Bilimsel çalışmalar ile mevcut bilgileri destekleme ve güncelleme
- Okul-çevre-veli işbirliğini geliştirerek toplumsal hizmeti gerçekleştirme

Sınıf içi tartışmaları iyi yönlendirebilmek, yeterliği canlı tutmada etken bir rol oynamaktadır. Sınıf içi yeterlikte, sınıf içi iletişim sadece öğretmen ile öğrenci arasında değil, öğrenciden öğrenciye, öğrenciden öğretmene ve çevreden hepsine dönük süreçleri kapsar. Bu nedenle öğretmen, iletişimin doğası, niteliği ve doğurguları konusunda bilgili olmalıdır. Sınıf yönetiminde; öğretmen kullandığı dil ile öğrencilerin davranışlarını kontrol etmelidir. Öğretmen, yargılayıcı olmayan esnek ve betimleyici bir dil kullanmalıdır. Öğrencilerin kaygılarını azaltan, derse katılımını güçlendiren ve güdüleyen bir iletişim tarzı benimsenmelidir. Öğretmen sınıf yönetiminde, açık ve anlaşılır bir üslupla konuşmalı, konunun durumuna uygun vurgulamalarda bulunmalıdır. Bu arada duygu ve düşüncelerini tutarlı bir bütünlük içinde aktarmaya özen göstermelidir. Bedensel tepkilerinin, konuşulan konunun niteliğine uygun olmasına dikkat etmelidir. İletişim sürecinde, öğretmenin öğrenci ile kurduğu göz teması da önemli bir etkidir. Gülümseme, başla onaylama, yürüyüş biçimi gibi birçok jest ve mimik sınıf hakimiyetini güçlendiren öğelerdir (Aydın ,2014, 11).

Sınıf yönetimini başarılı bir şekilde yürütmek isteyen öğretmen , asla aceleci ve yargılayıcı davranmamalıdır. Örneğin; bir öğrenci ödevini yapmamıştır. Böyle bir durumda öğretmen öğrenciye bu durumun nedenini sormalıdır. Öğrenci bu soruya cevap vermeyebilir veya ilgisiz davranabilir. Bu gibi davranışlar ortada sorunun olduğunu gösterir. Öğretmen öğrenciyi bu gibi davranış ve tepkilerinden ötürü tembellikle ya da suçlayıcı bir tavır içerisine asla girmemelidir. Öğretmen sınıfta yönetimi sağlayabilmesi için öğrencilerini iyi tanıyarak alınacak tüm kararlara onları da ortak etmelidir.

Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek dersleri bakımından yeterliliklerinin özünde, etkili sınıf yönetimi yeterliliği bulunmaktadır. Etkili sınıf yönetimi bilgi ve becerisine sahip öğretmen, aynı zamanda öğretim yöntemlerini, sınıftaki araç-gereçleri etkili olarak kullanabilmekte; öğretim programını, öğrenci davranışlarını değiştirebilecek biçimde tanıyıp uygulayabilmektedir. Buna göre, etkili bir sınıf yönetiminin, etkili bir öğretmenin bütün özelliklerinin odağında yer aldığı söylenebilir. İyi yönetilmeyen sınıflarda eğitim-öğretimi sağlamak güçleşmekte, disiplin sorunları ortaya çıkmaktadır. Öğretmen, sınıfı iyi yönettiği oranda iyi öğretim yapabilmektedir. İyi yönetilmeyen sınıflarda, iyi öğretimin yapılabilmesi de hemen hemen imkansızlaşmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, sınıf yönetiminin, öğretimde önemli bir yere sahip olduğu kolayca anlaşılabilir. Sınıflar ne kadar iyi yönetilirse, o kadar iyi bir öğretim ortamı haline gelebilir. Başarılı bir öğretmenliğin olmazsa olmaz şartı da etkili bir sınıf yönetimi bilgi ve becerisine sahip olmaktır (Okutan, 2010, 3).

Sınıf yönetimi bir ülkenin eğitim politikasına göre farklılıklar göstermektedir. Ülke eğitim yönetiminin merkezîyetçi veya yerinde yönetim biçimine sahip olması, ülkede uygulanan öğretim yöntemleri, eğitim programlarının içeriği ve eğitime ilişkin yasal düzenlemeler, sınıf yönetimi uygulamalarını yakından etkilemektedir. Sınıf yönetimini etkileyen çok fazla iç ve dış faktör vardır. Aile, toplumsal kültür, ülkenin eğitim politikası ve kitle iletişim araçları gibi, dış faktörler dışında sınıfın fiziki düzeni, öğrencilerin istek ve beklentileri, sınıf kuralları ve öğretmenin yönetim biçimi gibi iç faktörler de sınıf yönetimini etkilemektedir. Sınıf yönetimi biçimi öğrencilerin ihtiyaçlarına, gelişim özelliklerine ve sınıfın düzeyine göre farklılıklar göstermektedir. İlköğretim ikinci sınıf öğrencisinin istek ve beklentileri lise öğrencisinin beklentilerinden farklıdır. Aynı şekilde ilköğretimde uygulanan sınıf disiplin yaklaşımları, ortaöğretime göre farklılık

göstermektedir. Çünkü ortaöğretimdeki öğrenciler ergenlik döneminde bulunan ve kişilik gelişimleri büyük ölçüde tamamlanmış olan öğrencilerden oluşmaktadır (Çelik, 2012, 7).

Sınıf yönetiminin etkinliğini azaltan ve önemli unsurlardan biri, sınıfta ortaya çıkan istenmeyen öğrenci davranışlarıdır. İstenmeyen ya da olumsuz davranışlar, öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları en önemli problem kaynağı olarak kabul edilmektedir. İstenmeyen davranışların anlamlandırılması, yer ve zaman değiştiği gibi, sınıftaki öğrenci grubunun özelliklerine ve öğretmenlerin kişisel ve mesleki özelliklerine göre de değişiklik gösterebilir. İstenmeyen davranışların tek tanımı olmadığı gibi, aynı davranışların tek tanımı olmadığı gibi, aynı davranışın farklı öğretmenlerce farklı şekillerde tanımlanması da söz konusu olabilir. Çünkü, sosyal bilimlerde doğru tek değil, aklın yolu da bir değildir (Okutan, 2010, 11).

Başka bir ifadeyle sınıf yönetimi, etkili bir eğitim ve iletişim örüntüsü gerçekleştirmek amacına dönük etkinlikler olarak ta tanımlanabilir. Bu bağlamda sınıfı yönetmek, eğitimi etkileyen değişkenleri tanımayı gerektirir. Bu değişkenler; öğretmen, öğrenci, okul, program, eğitim ortamı, eğitim yönetimi, aile ve çevre olarak sıralanabilir (Aydın, 2014, 19).

Öğretmenin yönetim yaklaşımı, sınıf yönetimini etkileyen kilit bir faktördür. Öğretmenin yönetim yaklaşımına göre sınıf iklimi ve disiplin anlayışı değişiklik göstermektedir. Bir öğretmen daha demokratik bir sınıf yönetimi biçimi uygularken, diğer bir öğretmen otokratik sınıf yönetim biçimi uygulamaktadır . Sınıf yönetimi öğrencilerin olumlu davranışlarının sürdürülmesini ve olumsuz davranışlarının değiştirilmesini amaçlar. Sınıf yönetiminin hedef grubu öğrencilerdir. Öğretmen öğrencilerin davranışlarını yönetmeye çalışır. Sınıf yönetiminde başarı, büyük ölçüde öğretimin yönetimine bağlıdır. Kurallarla düzeni korumaya çalışan öğretmenin sınıf yönetiminde başarılı olması mümkün değildir. Öğretmenin girdiği ders konusunda yeterli olması ve iyi bir alan hakimiyetine sahip olması gerekir. Her ortamda geçerli olabilecek en etkili ve tek bir sınıf yönetimi yaklaşımı yoktur. Ortama, ulusal ve yerel kültüre, öğrencilerin düzeyine ve sınıf grup yapısına göre etkili olabilecek sınıf yönetimi yaklaşımları bulunabilir. Sınıf yönetimi etkili bir sınıf liderliğini gerektirmektedir. Öğretmen liderlik davranışları sergileyerek sınıf yönetiminde daha fazla başarılı olur. Geleneksel sınıf yönetiminde öğretmen yönetsel gücü kullanırken, etkili sınıf yönetiminde liderlik gücünü kullanmaktadır (Çelik, 2012, 7).

Öğretmen, etkili bir eğitim gerçekleştirmek amacıyla sistemin değişkenlerini bütünleştirmek ve uyumlaştırmakla yükümlüdür.

Öğretmen duyarlı, bilgili ve sevecen bir üslup içinde olmalıdır. Mesleki bilgilerini geliştirebilmek için mevcut olanaklardan yararlanarak, kendisini sürekli olarak yenilemelidir. Bu amaçla bilimsel toplantı ve seminerlere katılmalı, alanındaki yayınları izlemeli ve hizmet içi eğitimlerden yararlanmalıdır (Aydın, 2014, 20).

Sınıf organizasyonu , sınıfın fiziki yapısının düzenlenmesi olarak tanımlanabilir. Sınıf organizasyonunun yönetimi iki boyutta ele alınabilir: Birincisi , öğretmenin müdahalesiyle değiştirilebilecek faktörler. Örneğin sınıfın masaları sabitse , öğretmen U tipi bir yerleşim düzeni oluşturamaz. Sınıfın ısı ve ışığını öğretmenin doğrudan kontrol etmesi mümkün değildir. Belki hava karardığı zaman lambayı yakabilir, fakat güneş ışığından yararlanmayı kontrol edemez. Buna karşın öğretmen sandalye ve masaların uygunluğuna göre sınıf yerleşim düzenini değiştirebilir; sınıf temizliğine, sınıfın havalandırılmasına ve sınıf eşyalarının yerleştirilme biçimine müdahale edebilir. Sınıfın fiziki çevresi açısından önemli olan husus, öğretmenin müdahale edebileceği fiziksel değişkenleri eğitim bakımından uygun hale getirmesidir (Çelik, 2012, 71).

Öğretmenlerin istenmeyen davranışlara yönelik sergiledikleri sınıf yönetimi tutum ve davranışlarına genel olarak bakıldığında, bunlar genelde demokratik sınıf yönetimi stratejilerine uygun olmakla birlikte, az da olsa bazı otoriter sınıf yönetimi davranışlarının öğretmenlerce hala kullanılıyor olması çağdaş eğitim yönetimi ve sınıf yönetimi bakımından üzerinde önemle durulması gereken bir konu olarak değerlendirilmektedir (Okutan, 2010, 13).

Etkili bir sınıf yönetimi, öğrencilerin ilgi, beklenti ve gereksinimlerini tanımayı gerektirir. Bu kapsamda öğrencinin gizil güçlerini olabildiğince geliştirmek için uygun yöntem ve teknikleri kullanmak, öğretmenin en önemli görevlerinden biridir (Aydın, 2014, 20).

Sınıfta öğrencinin mutluluğu sürece etkin katılımı ile gerçekleşir. Eğitimci etkili ve canlı bir sınıf ortamı atmosferi ile yaşayan öğrenci profili için uğraş harcamalıdır. Öğretmenin mesleki bilgi ve becerisinin içerisinde eğitim ortamının fiziksel özellikleri de yer almaktadır. Sınıf yönetiminin sağlanmasında fiziksel özellik donanımları önemli bir yer

tutar. Fiziksel özellik donanımlarının (öğrenci sayısı, ısı, ışık, renk, temizlik, görünüm, görüntü vb.) düzenlenmesi öğretmenin ilgilenmesi ve karar vermesi gereken bir durumdur.

İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarının sınıf organizasyonu birbirinden farklı olacaktır. Çünkü ilköğretim kurumlarının amaçlarıyla ortaöğretim kurumlarının amaçları birbirinden farklılık göstermektedir. Eğitim kademelerine göre okulların gerçekleştirmeye çalıştıkları amaçların farklı olması, sınıf ortamında farklı bir fiziki düzenlemeyi gerektirmektedir. Bununla birlikte öğrenci psikolojisi, eğitim düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Gelişim özelliklerine bağlı olarak ilköğretim öğrencilerinin fiziki çevreye ilişkin istek ve beklentileri, ortaöğretim öğrencilerine göre oldukça farklıdır. İlköğretimin ilk kademesi olan birinci ve beşinci sınıflar arasındaki sınıfların fiziki düzeni, çok zengin ir tasarımı gerektirmektedir. Bu sınıfların duvarları daha renkli ve doludur. Bu sınıflarda okuyan öğrenciler somut düşünme döneminde oldukları için, sınıfın fiziki düzeninde görsel boyut ön plana çıkmaktadır. Sınıf ortamını süsleyen resimler, tarih şeritleri, mevsimler, tablolar ve grafikler ilköğretim okullarında mevcuttur. Aynı görsel zenginlik liselerde yoktur (Çelik, 2012, 71).

Sınıf düzeninde ve öğrenme durumlarının etkinliğinde sınıf içi ilişkiler dokusu önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen bu yapıya ne derecede sağlıklı oluşturursa öğretme gücü ve öğrenimin amaca ulaşma derecesi de o oranda artar (Celep, 2014, 16).

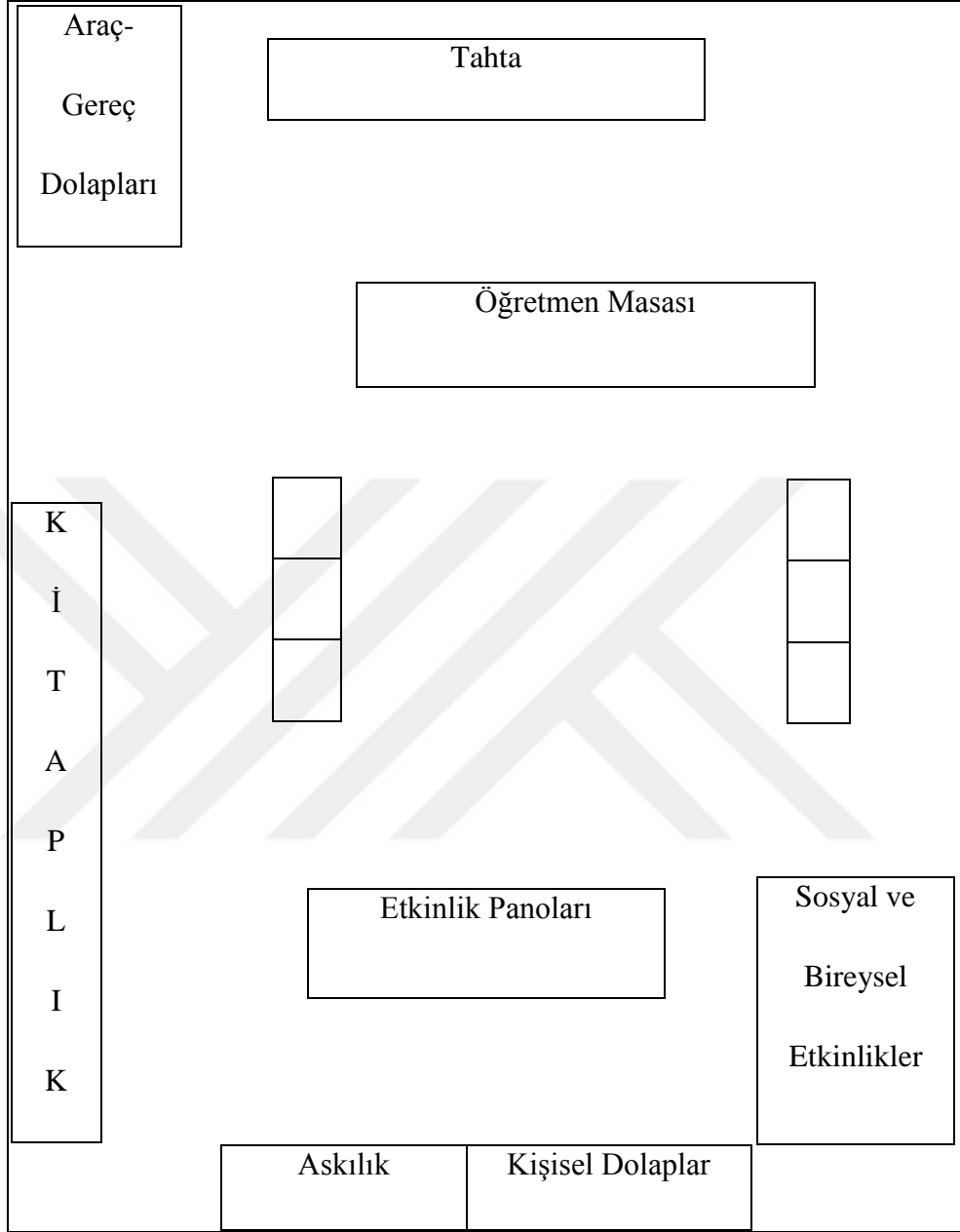
Sınıfın fiziki organizasyonu ve yönetimi, çoğu zaman ihmal edilen bir durumdur. Örneğin bir sınıfın çok sıcak, çok soğuk, çok kalabalık ve gürültülü olması, öğretmen-öğrenci etkileşimini olumsuz yönde etkiler. Öğretmenin sınıfın fiziki düzeni üzerindeki etkisi, eğitim kademelerine göre farklılık gösterir. İlköğretim kurumlarında sınıf öğretmeni olarak çalışan bir öğretmen, sürekli aynı sınıfta öğretmenlik yaptığı için sınıfın fiziki düzenini daha kolay değiştirebilir. Dört yıl boyunca öğrencileriyle birlikte olan bir sınıf öğretmeni öğrencilerin özelliklerini daha iyi gözlemleyebilir ve bu gözleme dayalı bir sınıf yerleşim düzeni oluşturabilir. Buna karşılık, lise öğretmeni adeta bir göçebe hayatı yaşamaktadır. Bir lise öğretmeni günde üç ya da dört farklı sınıfa derse girebilir. Lise öğretmenin sınıfın fiziki düzeni üzerindeki etkisi sınıf öğretmenine göre daha azdır (Çelik, 2012, 71).

Araştırmalar, işbirlikli öğrenmenin , bilginin kalıcılığı, kavram ve ilkelerin kullanımı, problem çözüme, yaratıcı düşüncenin gelişimi gibi yönlerden yararlı olduğunu göstermektedir (Aydın, 2014, 69).

Sınıf yönetiminde işbirlikli öğrenme önemli bir yer tutmaktadır. Grup içi ilişkileri ve sınıf iklimini olumlu yönde etkiler. Etkili bir sınıf yönetimi için, yönetim ve zaman ile ilgili bilgi teknolojilerinden yararlanılabilir.

Sınıf içerisinde etkili bir yerleşim düzeni, sınıf içi etkileşimi ve öğretimi pozitif yönde etkilediği gibi sınıf içi materyalleri de kullanmayı kolaylaştırır. Öğretmenin sınıf yönetimi yeterliği, etkili öğretme-öğrenme süreci ve bu konudaki becerilerine bağlıdır. Sınıf ortamı ve iklimi; yönetimi ve yeterliği etkileyen unsurlardır. Bu duruma katkı sağlayan sınıf yerleşim düzenlerinden bir tanesi aşağıdaki gibi olabilir.

Tablo 1 . Sınıf Yerleşim Düzeni

Öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi oluşturmada en önemli değişkenlerinden bir diğeri de kullanılan yöntem ve tekniklerdir. Bu yöntemler ;

- Anlatım
- Soru cevap
- Gösteri
- Rol oynama
- Tartışma
- Problem çözme
- Örnek olay vb. olabilir.

2.2.1. Sınıf Yönetiminde Etkili Olan Kriterler

- Öğretmenin yöntem bilgisi ve yöntem kullanmaya yatkınlığı,
- Okulun araç, gereç, kaynak, donatım, fiziksel mekan vb. olanaklara sahip olma düzeyi,
- Öğrencilerin konuya ilişkin giriş davranışlarının düzeyi,
- Konunun özelliği,
- Sınıftaki öğrenci sayısı,
- Zaman ve maliyet
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve motivasyonları gibi faktörler etkili kriterlerdir.

Sınıf yönetiminde, modelleri mevcuttur. Tepkisel, Önlemsel, Gelişimsel ve Bütünsel olarak dörde ayrılmıştır (Toprakçı, 2013, 5).

Eğitim yönetiminin kalitesi-başarısı, büyük ölçüde sınıf yönetiminin etkinlik derecesine bağlıdır.

Sınıf bir toplumsal örgüt olduğu için sınıf yönetimi ile toplumsal örgüt yönetim temelde birbirine çok benzemektedir.

Sınıf yönetimi üzerinde etkili olan faktörlerden diğerleri de şunlardır; Amaçlar, iç faktörler ve dış faktörlerdir. Öğrenci davranışı üzerinde etkili olan faktörler arasında, yasal olsun olmasın birey, grup, örgüt, kurum gibi birçok etken vardır (Toprakçı, 2013, 45).

Konu içerisinde paylaştığımız , olumlu sınıf iklimi, fiziksel ve psikolojik etkenler, sınıf ve okul içi şartlar ve uygulamalar, çevre olanakları, öğrencilerin eğitim-öğretim seviyesi, hazır bulunuşlukları ve motivasyon durumları, öğretmenin mesleki bilgi ve becerisi, mesleki profesyonelliği, donatıları, kendisini sürekli yenileyebilmesi, güncel gelişmeleri takip etmesi, öğretmenin cinsiyeti, yaşı , mesleki kıdemi, bilimsel toplantı-makale ve zaman yönetimi ile ilgili süreçler, istekliliği gibi iç ve dış öğeler sınıf yönetimi ve bu konudaki yeterlik düzeyini etkileyen çok önemli unsurlardır.

2.2.2. Etkili Sınıf Yönetimi İçin Gerekli Bilgi ve Beceriler

Sınıf yönetimi kapsamlı bir süreçtir. Bu süreçte öğretmenlerin başarılı olabilmeleri için bazı bilgi ve becerilere sahip olması gerekir. Bunların başlıcaları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Öğretmen, sınıf ortamını etkileyen sınıf içi ve dışı etkenleri bilmelidir. Sınıf ortamını etkileyen en önemli unsur kuşkusuz öğrenci, öğretmen ve aralarındaki etkileşimdir. Sınıfta öğrenciler bazı ortak davranışlar göstermekle birlikte, öğrenciler arasında bireysel farklılıklar vardır. Öğrencilerin kişilik özellikleri, aile yapıları, yakın toplumsal çevreleri, gelişim özellikleri ve ihtiyaçları birbirinden farklıdır. Sınıf dışı etkenler tarafından belirlenen tüm bu özellikler, öğrencilerin sınıf içindeki davranış biçimlerini etkiler. Öğrencilerin davranışlarına anlam verebilmek, davranışlarını tahmin edebilmek ve kontrol edebilmek için öğretmenin öğrencilerin davranışlarını etkileyen etmenleri ve bunların kişilik özelliklerine, içinde yaşadığı toplumsal çevreye ve ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanan öğretim etkilerine, istekle katılırlar ve ders dışı etkinliklere yönelmezler.

2. Öğretmen sınıf içinde olumlu öğrenci-öğrenci ve öğretmen-öğrenci etkileşimini yaratabilmelidir. Öğretimin temelini, öğrencilerin kendi aralarındaki ve öğretmen ile öğrenciler arasındaki etkileşim ve iletişim oluşturur. İletişim engellerinin olduğu bir ortamda öğrenimin gerçekleşmesi mümkün değildir. Öğretmen kendi duygu ve düşüncelerini açık ve olumlu bir havada ifade edebilmeli, öğrencilerden gelen iletileri önyargısız olarak, açık bir biçimde anlayabilmelidir. Sınıfta öğrenci-öğretmen ilişkisi kadar, öğrenci-öğrenci ilişkisi de önemlidir. Her sınıf 25-35 öğrenciden oluşan küçük bir gruptur. Bu grubun dinamiğinin olumlu olarak yönlendirilmesi ve öğrencilerin öğrenmeye karşı güdülenmesi gerekir. Böyle bir ortam ancak öğretmenin etkili organizasyon ve yönetim becerisiyle oluşturulabilir.

3. Öğretmen sınıfta öğrenciler için etkili bir öğrenme ortamı yaratabilmelidir. Olum öğrenme ortamının yaratılmasında öğretmenin öğretmenlik becerileri önemli rol oynar. Olumlu sınıf ortamının oluşturulmasında, sınıf yönetimi açısından dört unsur önemli rol oynar. Bunlar; öğrencilerin güdülenmesi, sınıfın fiziksel koşulları, sınıf kuralları ile işlemleri ve öğretim yönetimi becerileridir. Sınıfta öğrenciyi harekete geçiren, onu öğrenmeye yönlendiren en önemli etmenlerden biri güdüdür. Öğrencinin güdülenmesini etkileyen pek çok etmen vardır. Öğretmenin öğretmenlik becerilerini kullanarak öğrencileri güdüleyici bir ortam yaratması gerekir. Öğretmenin sınıfta olumlu öğretim ortamı yaratmasına katkıda bulunan diğer bir etmen de sınıfın fiziksel koşullarıdır. Sınıfın büyüklüğü, sıraların yerleşim biçimi; ısınma, havalandırma, ışık vb fiziksel özellikleri; dış çevreyle ilişkisi; öğretim araç ve materyallerinin yeri; öğretmenin konumu, hatta eşyaların, duvarların rengi gibi konular öğretimin niteliğini doğrudan etkiler. Bu nedenle etkili sınıf yönetiminde sınıfın fiziksel ortamının düzenlenmesine özen gösterilmesi gerekir.

Olumlu sınıf ortamı yaratmada önemli rol oynayan diğer etmen sınıf kuralları ve işlemleridir. Sınıf yönetiminin ayrılmaz parçası olan kurallar ve işlemler, sınıfta düzenin sağlanması ve öğrenme zamanının artırılmasında önemli rol oynar. Bu nedenle öğretmenin sınıf kurallarını ve işlemlerini belirlemesi, uygulama ve ileme tekniklerini bilmesi gerekir. Öğretmenin, öğrenciyi sürekli güdüleyebilmek ve ilgisini çekebilmek için, öğretim etkinliklerini iyi düzenlemesi gerekir. Bu da etkili öğretim yönetimiyle mümkündür.

Öğretmen sınıfta öğretim etkinliklerini verimli biçimde yürütebilmek için yukarıda sıralanan tüm işleri yapabilecek bilgi ve becerilere sahip olmalıdır. Bu nedenle öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi konusunda iyi yetişmiş olması ve bu konudaki bilgilerini sınıf ortamında etkili bir biçimde kullanması önem taşır.

4. Öğretmen, davranış değiştirme yöntem ve tekniklerini bilmelidir. Sınıf yönetimini ve dolayısıyla öğretimi güçleştiren en önemli etmenlerden biri sınıfta olumsuz davranışlar sergileyen öğrencilerdir. Sınıf ortamındaki gürültü, öğrencilerin çalışmasını engeller, öğretim etkinliklerini kesintiye uğratar. Bu nedenle öğretmenin sınıfta öğretimi engelleyen olumsuz öğrenci davranışlarını anında durdurması ve öğrencilerin bu tür davranışlarını değiştirecek yöntem ve teknikleri kullanabilmesi gerekir (Erden, 2008, 18-20).

2.2.3. Neden Sınıf Yönetimi

Geleneksel öğretmen her şeyi bilen ve temel rolü bildiklerini öğrencilerine öğretmek olan kişidir. Günümüzde öğretmenin geleneksel rolü değişmektedir ve mutlaka değişmelidir. Bugün artık öğretmen her şeyi bilen kişi değildir ve bir insanın bilginin inanılmaz bir hızla çoğaldığı dünyamızda her şeyi bilmesi de olanaklı değildir. Bugünün öğretmeni öğrenmeyi öğreten, öğrenmeyi yönlendiren kişidir. Öğretmenin bu rolünü yerine getirebilmesi, sınıf örgütünü iyi anlamasına, öğrencilerini tanımaya ve sınıfı yönetebilmesine bağlıdır.

Öğrencilere kendi sorumluluklarını kazandırma, oto kontrolü öğretme, hedeflere ulaşmada daha kolaylık sağlayacaktır. Sınıf öğrenme ortamının ve yaşantılarının düzenlenmesi, yönetilmesi öğretmenin sorumluluğunda olan bir iştir. Mesleki ve alan bilgisi yüksek bir öğretmen, sınıf yönetiminin ilke ve yöntemlerini bilmesi gerekir. Sınıftaki her çocuk, kendine has bireysel özelliklere sahip olduğundan öğretmenin bunu çok iyi bilmesi ve değerlendirmesi gerekir

Öğretmen adaylarına meslek dersleri bağlamında okutulan derslerin amacı, öğretmen adayının yeni rolü açısından donatılmasını sağlamaktır. Günümüzde özellikle göreve yeni başlayan öğretmenlerin sınıf yönetimi bilgi, beceri ve hünerine sahip olması daha çok önem kazanmıştır. Bunun nedenlerini şöyle sıralayabiliriz.

1. Öğretmenlik rolünden beklenenler değişmiştir.
2. Öğretmenler, öğretime ilk başladıklarında çaba ve enerjilerinin çoğunu sınıfı kontrol etmeye harcamaktadırlar.
3. Acemi öğretmenlerin meslekle ilişkili olarak algıladıkları en ciddi sorun sınıf disiplini.
4. Deneyimsiz öğretmenler, öğretimin kalitesi ve çocuklarının gereksinimlerindeki farklılıkları dikkate alma yerine, kendilerini güvenceye almaya çalışmaktadırlar (Taş, 2012, 38).

Öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri, hedeflere ulaşabilecekleri ve etkinlikleri yapabilecekleri uygun ortamı hazırlamaya sınıf yönetimi

denir. Başka bir ifadeyle öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilecekleri ve bireyselliklerini ortaya koyabilecekleri demokratik bir sınıf ortamı hazırlama sürecidir. Olumlu sınıf iklimi oluşturma, eğitim öğretim sürecinde karar alırken öğrencileri bu sürece dahil etme, bireysel özellikleri ortaya çıkarıcı etkinliklerde bulunma, eğitimdeki yeni gelişmeleri takip ederek kendi uygulama sahasına entegre etme gibi detaylar mesleki profesyonelliği ifade etmektedir. Toplumun çekirdeği aile olduğu gibi, eğitimin çekirdeği de sınıf ve yönetimidir. Eğitim kalitesinin seviyesini sınıf yönetiminin etki gücü gösterir. Sınıf yönetiminde, öğretmenin mesleki ahlakı ve profesyonel duruşu, etkili sınıf olma yolunda önemli bir güçtür. Sınıfta öğrencilere zorla yaptırımlarda bulunmak iyi bir netice vermez. Doğru olan davranış ise öğrencileri iyi motive etmek ve her işte onları sürece dahil etmektir.

Mesleğe yeni başlamış öğretmenlerde sıkça görülen sorunlardan bir tanesi sınıf yönetimi olduğu için, eğitim kazanımları çok zaman kaybedilmektedir. Tecrübeli öğretmenler ise yeni gelişmelere ve değişen öğrenci profiline ayak uydurmada zorluklar yaşadığı için disiplin problemlerini mesleğin her döneminde karşılarında bulabilmektedirler. Bu nedenle sorunu sadece öğrenci de değil öğretmende de aramak gerekir. Bu durumu genelleştirdiğimizde sınıf yönetiminde; sınıfın fiziki yapısı ve imkanları, öğrenci profili ve eğitim süreci, öğretmen davranışları, alan yetkinlik durumu, öğretmenin mesleki profesyonelliği gibi nitelikler bir bütün olarak düşünülmelidir. Ayrıca öğretmen-öğrenci-veli arasında güçlü bir güven duygusu gelişmediği takdirde negatif bir sınıf iklimi oluşması kaçınılmaz olacaktır. Sınıf içerisinde;

ÖĞRENCİ HAKKINDA BİLGİ KAYNAĞI

ÖĞRETMEN BEKLENTİLERİ

ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARI

GRUPLAMA – SORU SORMA BİÇİMİ – ÖĞRETİM GENEL NİTELİĞİ –
PEKİŞTİREÇ VE DÖNÜT – FARKLI ETKİNLİKLER

ÖĞRENCİLERİN KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİ İÇİN KAYNAK

ÖĞRENCİLERİN KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRMESİ

ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI (Erden, 2008, 26).

Öğretmen yeterlikleriyle ilgili olarak 'Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü' (<http://oyegm.meb.gov.tr/>) bünyesinde çalışan komisyonlarca yeni bir 'Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Taslağı' (<http://oyegm.meb.gov.tr/yet/>) geliştirilmiştir. Bu taslak ' Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim' , Öğrenciyi Tanıma, 'Öğrenme ve Öğretme Süreci', 'Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme', Okul-Aile ve Toplum İlişkileri' ve 'Program ve İçerik Bilgisi' olmak üzere 6 ana yeterlik, bu yeterliklere ilişkin 38 alt yeterlik ve 251 performans göstergesinden oluşmaktadır.

Yeterlik kavramı, bir işi veya görevi yapabilme gücü demektir. Öğretmen yeterliği ise öğretmenin her bir ana görev kapsamında işlem karakterinde, kendi içinde bütünlüğü olan, meslek içinde tekrarlanan, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, başkalarıyla bir araya gelerek farklı görevlerin yapılmasını sağlayan, süresi tam olarak belirlenmese de dakikalarla sınırlı bir zaman diliminde yapılabilen, gerektiğinde bir başkasına devredilebilir nitelikte olan alt görevleri anlatacak şekilde belirlenmiştir (Meb, 2002). Akt. (Yenilmez, K. ve Kakmacı, Ö., 2008, 18)

Mesleki açıdan kendini yetiştirmiş , öğrencileri için olumlu öğrenme koşulları sağlayabilir. Ancak öğretmenler sürekli olarak farklı öğrenci gruplarıyla birlikte olmaktadır. Bu farklılıklar; farklı yaş grupları, farklı düzeyler, farklı konu alanları ve farklı sosyo-ekonomik yapı şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bu durumlar, öğretmenlerin farklı yaklaşım, yöntem ve teknikleri kullanmalarını gerekli kılmaktadır. Nitelikli öğretmen ve

nitelikli öğretim için mesleki gelişim konusunda öğretmenlere sağlanmış sürekli bir desteğin varlığı çok büyük önem taşımaktadır (Seferoğlu, 2004, 40-45).

Sınıf yönetiminin temel amacı olumlu, verimli öğrenme çevresi oluşturarak, öğrencilerin öğretim hedeflerine ulaşmalarını sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak için etkili sınıf yönetimi zamanın etkili kullanılmasını, sınıf yaşamının düzenli bir biçimde yürütülmesini ve öğrencilerin kendi kendilerini yönetmelerini sağlar (Erden, 2008, 25).

Etkili yönetilen bir sınıfta, öğrencilerin güvende olma gibi temel ihtiyaçları karşılanır, sevgi ve saygıya dayalı öğrenci-öğrenci ve öğretmen-öğrenci ilişkisi kurulur, olumlu öğretim ortamı düzenlenir ve olumsuz öğrenci davranışları yayılmadan ve öğretimi engellemeden zamanında durdurulur. Öğretimin niteliğinin yüksek olduğu sınıflarda da öğrencilerin ihtiyaçları karşılandığı için sınıf yönetimi kolay olur. Etkili sınıf yönetimi uygulanan ve nitelikli öğretim yapılan sınıflarda ise hedeflere daha kolay ulaşılır (Erden, 2008, 21).

Sınıf yönetiminin temel amaçları, sınıfta zamanı etkili bir biçimde kullanma, sınıftaki işleri düzenli bir biçimde yürütme ve öğrencilere kendi kendilerini yönetme becerisi kazandırmadır.

Son yıllarda, okullarda sınıf yönetimi giderek önem kazanmaya başlamıştır. Sınıf yönetimi öğretmenler tarafından genellikle sınıfta disiplini sağlama olarak algılanmaktadır. Ancak günümüz eğitim bilimcileri sınıf yönetimini, disiplini de içerek kapsamlı bir süreç olarak ele almaktadırlar. Bu süreçte öğretmenin sınıfın yöneticisi olarak sınıf ortamının fiziksel düzenini sağlaması, dersler planlı ve programlı bir biçimde kullanması, sınıf içi etkileşim ve iletişimi düzenlemesi, sınıf içindeki olumsuz öğrenci davranışlarını değiştirmesi gerekir. Günümüzde sınıf yönetimi, kapsamlı bir biçimde, sınıfta hedefler doğrultusunda öğretim ve öğrenmenin meydana gelmesi için öğretmenin öğrenme çevresi ve öğrenci davranışlarını düzenlemesi, kontrol etmesi ve değiştirmesiyle ilgili teknik ve etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilir (Erden, 2008, 25).

Kendilerine profesyonel yardım verilen öğretmenler, bir takım eğitim etkinlikleri sonucunda bilgi ve becerilerini artırabilir ve bunun sonucunda da daha iyi birer öğretmen olabilirler. Başarılı deneyimlere sahip öğretmenler kendi yetenek ve becerileriyle ilgili olarak daha fazla kendine güven duygusu geliştirirler. Bunun bir sonucu olarak daha etkili

ve verimli olabilmek için kendilerini geliştirme yolunda arayışlar içinde olurlar ve bunun için daha çok çaba gösterirler (Seferoğlu, 2004, 40-45).

Öğretmenin sınıfı etkili bir biçimde yönetebilesi için bazı bilgi ve becerilere ihtiyacı vardır. Bunların başlıcaları; öğrencilerin kişisel ve psikolojik ihtiyaçlarını bilme, öğrenciler arasında ve kendisi ile öğrenciler arasında olumlu iletişim ve etkileşim kurabilme, olumlu sınıf ortamı yaratabilme ve olumsuz öğrenci davranışlarını kontrol etmelidir (Erden,2008,25) .

Başka bir ifadeyle, bir mesleki gelişim programı tasarlanırken alan dışından profesyoneller yerine bizzat öğretmenlerin görüş ve düşüncelerine başvurulmalıdır. Oysa sorunun bizzat içinde olan öğretmenler çözüm önerebilecek en iyi pozisyondadırlar. Konuya bu açıdan bakıldığında sorunları bizzat yaşayan öğretmenlerin, en gerçekçi saptamaları yapabilecekleri ve uygulanabilir çözüm önerileri sunabilecekleri söylenebilir. Öte yandan mesleki eğitim programı önemli ölçüde öğretmenin katkısını içeriyorsa, onların programı sahiplenmeleri ve programın verimli olması için daha çok çaba harcamaları da doğal olacaktır. Bir okulun iyi olabilmesi de büyük ölçüde öğretmenler tarafından verilen eğitimin kalitesine bağlıdır (Seferoğlu, 2004, 40-45).

Öğretmen yeterlikleri ile ilgili nasıl bir sınıflama yapılırsa yapılsın, bu yeterlikler bir bütün olarak ele alınmalıdır. Çünkü bu yeterlikler birbirlerini tamamlayıcı özellikler içermektedir. Milli Eğitim Bakanlığınca saptanan ve 14 alt bölümden oluşan 'Eğitme-Öğretme Yeterlikleri' nde öğretmenlerden beklenen özelliklere bakılabilir.

Öğretmen öğrenci için

- Zihinsel açıdan zorlayan,
- Düşünmeye iten,
- Neden-sonuç ilişkisi kurduran,
- Fikir ve olguları değişik biçimlerde ilişkilendiren,

Toplumsal değerlerin önemini vurgulayan kişi konumundadır (pegem.net/ eğitimde yeni değerler/Özden,2005).

2.2.4. Öğretmenlerin Daha Özelde Eğitim Faaliyetlerini Yürütürken Sahip Olması ve Dikkat Etmesi Gereken Yeterlik Kriterleri ise ;

- Öğrenciyi tanıyarak bireysel farklılıklarını dikkate alma,
- Zaman ve mekan şartlarını göz önünde bulundurarak öğretimi en iyi şekilde planlama
- Ders içi etkinlikler için materyal geliştirme,
- Öğretim faaliyetlerinin en başında seviye belirleme değerlendirme yapma,
- Öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini ortaya çıkaracak etkinlikler yapma,
- Öğrencilere en iyi şekilde rehberlik hizmeti sunarak öğretimi yönetebilme,
- Eğitim öğretim sonundaki çıktılara bakarak ölçme ve değerlendirme yapma,
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere hizmet etme,
- Ders dışı etkinliklerde bulunarak okul-çevre ilişkilerini geliştirme,
- Mesleki profesyonellelikle ilgili bilimsel çalışmalarını takip etme

2.2.5. Milli Eğitim Bakanlığı'nca Saptanan 'Eğitme-Öğretme Yeterlikleri'nde Öğretmenlerde Bulunması Beklenen Özellikler;

1. Nitelikli bir öğretmen, sınıfında etkili öğrenmelerin gerçekleşmesi için öğrencilerinin özelliklerine uygun öğrenme yaşantıları sağlamaya çalışır. Ancak öğretmenin öğrencilerinin özelliklerini tanıyabilmesi için de onların gelişim özelliklerini ve bu özelliklerini öğretme-öğrenme süreçlerinde nasıl dikkate alınması gerektiğini biliyor olması gerekir.
2. Etkili bir öğretmen, yalnızca gerekli planları yapmakla kalmaz aynı zamanda planlamanın gerekliliğine de inanır ve bunun gereklerini yerine getirir.
3. Nitelikli bir öğretmen, iyi hazırlanmış bir öğretim materyalinin öğrenmeye etkisini bilir, farklı düzeylerdeki öğrencilere hitap edebilen, değişik özelliklere sahip materyalleri geliştirebilir ve bunları amacına uygun bir şekilde kullanabilir.

4. Nitelikli bir öğretmen, öğrenmenin nasıl gerçekleştiği, öğrencilerin bilgiyi nasıl edindikleri, becerileri nasıl kazandıkları ve etkili öğrenmelerin gerçekleşmesi için hangi yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiğini bu yaklaşım-yöntem ve tekniklerin üstünlükleri ve sınırlarını bilir.
5. Nitelikli bir öğretmen, öğrencilerin etkin bir şekilde öğrenme sürecine katılmalarını ve kendi öğrenmelerinde sorumluluk almalarını sağlar. Bunun gerçekleşmesi için de bireysel ve grup çalışmaları düzenler ve bunun bir gereği olarak öğrencilerin birbirleriyle etkileşim içinde olmalarını sağlar.
6. İyi bir öğretmen öğrencinin, beklenen davranışları ne derece kazandığını, nasıl öğrendiğini ve aksamaların olduğu durumlarda ne gibi önlemler alınabileceğini bilir. Değerlendirmenin öğretim sürecinin vazgeçilmez bir parçası olduğunu ve farklı değerlendirme stratejilerini kullanmak gerektiğini bilir.
7. Nitelikli bir öğretmen, öğrencileri güdülemede, öğrenme ve çalışma alışkanlıkları kazandırmada ve meslek seçimine yönelik konularda onlara yardım için gerekli kaynak ve yöntemlerin neler olduğunu bilir.
8. Bütün öğrencilerin temel becerilerinin geliştirilmiş olması onların birer birey olarak daha etkili olmalarına yardımcı olur. Bunun bilincinde olan nitelikli bir öğretmen de öğrencilerin temel becerilerini geliştirmek için gerekli önlemleri alır.
9. Bir öğretmen, hangi alanda öğrenim görmüş olursa olsun mesleğe atandığında 'bedensel, ruhsal ve zihinsel özellikler açısından' değişik özelliklere sahip öğrencilerle karşılaşabilir. Nitelikli bir öğretmen bu tür özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere, onların özelliklerine uygun özel eğitim olanakları ve fırsatları sunma konusunda gerekli donanıma sahiptir. Bu bağlamda, öğrenmede özel eğitimi gerektiren alanları ve öğrenci özelliklerinin öğrenme ve performanslarını nasıl etkilediğini bilir ve öğretim etkinliklerini buna uygun bir şekilde tasarlar.
10. Okulun, çevrenin her türlü ihtiyacını karşılayan bir toplumsal kurum olduğu gerçeğinden hareketle öğretmenlerin görevlerinin yalnızca örgün eğitimle sınırlı olmadığı söylenebilir. Bu çerçevede nitelikli bir öğretmen, yetişkinlerin nasıl öğrendiklerini bilir ve onların kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleyecek ortamları yaratma konusunda gerekli donanıma sahiptir.

11. Öğretim sürecini daha verimli kılmamanın yolunun okul yönetimiyle yakın bir işbirliği içinde bulunmaktan geçtiği gerçeğini her öğretmenin bilmesi gerekir. Etkili bir öğretmen de bunun gereklerini yerine getirir ve ders dışı etkinlikleri planlar, yönetir ve değerlendirir.
12. İyi bir öğretmen, mesleki ve kişisel açılardan kendisini sürekli olarak geliştirir, kendisini geliştirmeye ilgili fırsatları ve olanakları araştırır ve değerlendirir.
13. Öğretmenlerden okulun işleyişiyle ilgili görüş ve öneriler geliştirmesi, okulun sorunlarına ilgi duyması beklenir. Bu amaçla nitelikli bir öğretmen eğitim sisteminin ve okul örgütünün yapı ve işleyişini bilir.
14. Öğretme süreçlerinde harcanan çabaların boşa gitmemesi için bir öğretmenin öğrencilerin bireysel gelişimleriyle yakından ilgilenmesi gerekir. Bu amaçla nitelikli bir öğretmen, veli ve diğer kişilerle işbirliği yapmanın önemini bilir (Akt: Seferoğlu,2004, 40-45).

Öğretmen yeterlik kriterlerini oluşturan diğer değişkenler ise 'öğretim materyallerini seçme, hazırlama, kullanma' "dönüt verme," 'öğrenilen davranışların doğrudan ölçülmesini sağlayacak tekniklere yer verebilme' yeterlikleri gelmektedir. Öğretme işi, özel bir bilgi ve beceriyi gerektiren bir süreçtir. Bu süreçte öğretmenlerin yeterli performansa sahip olmaları beklenir. Öğretmen eğitimi süreci, sürekli değişmeyi ve gelişmeyi zorunlu kılar. Sonuç olarak 'sınıf içi öğretim süreçleri' görev alanı, öğretmenlerde geliştirilmesi gereken önemli bir alan olarak algılanmalıdır. Öğretmenlerde, "öğrenciler arasında rahat hareket edebilmesi", "öğrencilere isimleri ile hitap edebilme", "öğrencileri ilgiyle dinleyebilme" yeterlikleri mevcut olmalıdır (Kuran, 2003, 24-31).

Bazı öğretmenler planlama veya materyal geliştirme konusunda daha güçlüyken bazı öğretmenler de örneğin, 'ölçme ve değerlendirme' veya özel eğitim konusunda kendilerini geliştirmiş olabilirler (Seferoğlu, 2004, 40-45).

Örneğin; Öğretmenlerin sınıf yönetimlerini daha başarılı kılmak için Milli Eğitim Bakanlığının (<http://www.meb.gov.tr/>) web sitesi aracılığıyla çok çeşitli kaynaklara ulaşmak mümkündür.

Herhangi bir konuda araştırma yapmak isteyenler bu merkezde video/TV izleyebilmekte, video disk ve DVD okuyucusu, müzik seti ve bilgisayar kullanabilmektedir. Öğretmenler

mesleki açıdan yeterli olmadıklarını düşündükleri alanlarda, elektronik ortamlardan yararlanarak ve elektronik kaynakları kullanarak kendilerini geliştirebilirler. Ancak günümüzde öğretmenlerin büyük bölümünün teknoloji okur yazarlığı konusunda bir eksiklik yaşadığı da bilinmektedir. Teknoloji okur-yazarlığının günümüzde ne kadar önemli olduğu düşünüldüğünde bu konuda deneyimli adayların sisteme girdiklerinde çevrelerine getirecekleri katkılar da daha iyi anlaşılır. Eğitimcilerin teknoloji yeterlilikleri onların sunacakları hizmeti doğrudan etkileyeceği için eğitim etkinliklerinin geliştirme çabalarında teknolojinin etkili bir şekilde kullanımının sağlanmasının çok önemli bir faktör olduğu söylenebilir. bu nedenle öncelikle öğretmenlerin teknoloji okur-yazarı olmaları yolunda çaba harcanmalı ve bu çabaların boşa gitmemesi için yani kazandırılan becerilerin kullanılmayarak unutulmaması için becerileri kullanabilecekleri ortamların da sunulması gereklidir (Seferoğlu, 2004, 40-45).

Hızla değişen dünyada toplumsal ve ekonomik gereksinimlerin çoğalarak ortaya çıkması, farklı niteliklerde insan gücüne duyulan ihtiyacı arttırırken, hem farklı alanlarda hem de nitelikli insan gücünün yetişmesi, iyi bir eğitim sistemi ile, iyi bir eğitim sistemi de devamlı kendini yenileyen ve geliştiren okul ve iyi yetişmiş ve kendini yetiştirmeye devam eden öğretmenlerle mümkün olmaktadır. Özellikle bütün öğretim kademelerinin temeli olan ilköğretimde çalışan sınıf öğretmenlerinin, sürekli değişerek yenilenen toplumun öğrencilerinin ihtiyaçlarına cevap verebilmelerine ve içindeki yetenekleri geliştirebilmeleri, ancak hizmet içinde eğitilmeleriyle olanaklıdır. Öğretmenin hizmet içinde yetişmesi için mesleki gelişmeye inanması, kendi eksikliklerinin farkında olması ve bunları giderecek girişimlerinin olması gerekmektedir (Kaçan, 2004, 59).

Öğretmenin niteliği, daha önceleri mezun olduğu üniversite ile ilişkilendirilse de sürekli değişen bilgi ve teknoloji karşısında bu kanı değişmiştir. Mesleğinde kendini kanıtlamış, güncel gelişmelere ayak uyduran ve yeni öğretim metotlarını özümseyip bunları öğrencilerine uygulayan öğretmen nitelikli bir öğretmendir. Otoritenin öğretilmekte olduğu, yeni gelişmelere kapalı eğitim sisteminin yerini; soru soran, düşünen, yeni şeyler ortaya koyan ve bunları sosyal hayatta uygulayan modern eğitim almıştır. Günümüz eğitim camiasında artık sadece lisans mezunu olmak yetersiz kalabilmektedir. Alanında kendini

geliştirmiş, yüksek lisans ya da doktora gibi akademik eğitimlerini tamamlayarak uzmanlaşan öğretmenler daha ön plana çıkmaktadır.

Toplumdaki ve eğitim sistemindeki sürekli gelişmeyi sağlayacak en önemli öge olan öğretmenin bu rolünü en iyi şekilde gerçekleştirmesi için kendini öğretmenin bilincinde olması, bu konuda istek duyması ve yapılan etkinliklere katılması gereklidir. Nitekim siyasi ve politik baskıların, maddi sorunların özellikle konut ve geçim sorunlarının, ders saati ve sınıf mevcudunun çokluğunun, okul ikliminin, kişisel sorunların, otoriter yönetim ve denetim, sınıf dışı bürokratik işlerin çokluğunun, geleceğe ilişkin güvencelerin azlığının, mesleğin bilinçli seçilmemesinin, sık tayinler ve rotasyonların, kitap satma, dergi parası toplama, eğitime katkı payı toplama gibi işlerin öğretmenin mesleki gelişme isteğini olumsuz etkilediği bilinen bir gerçektir. Öğretmenleri sadece hizmet öncesinde yetiştirip, bu bilgilerle meslek hayatlarını sürdürmelerini beklemek, mesleğin geri kalmasına ve dolayısıyla eğitimde kalitenin düşmesine neden olacağından öğretmenlerin devamlı kendilerini yetiştirip geliştirmelerini gereklidir. Bu geliştirme de hizmet içi eğitimle olanaklıdır (Kaçan, 2004, 59).

2.2.6. Hizmet İçi Eğitimin Mesleğe Kazanımları

- Öğretmenlerin bilimsel, akademik çalışmalarını artırarak profesyonel gelişimini teşvik eder,
- Okul ve sınıfta yapılan sosyal projelere yeni bakış açıları kazandırır,
- Öğretmenlerin alan bilgisini artırıcı katkıda bulunur,
- Öğretmenleri teknolojik gelişmeler konusunda bilgi sahibi yapar.

Öğretmenlerin mesleki yaşamlarını sürekli güncel tutmak, onları yeni bilimsel yöntemlerden, araştırmalardan ve eğitimdeki diğer yenilikler ile ilgili bilgilendirmek hizmet içi eğitimle mümkün olmaktadır.

Öğretmenlerin kendilerini hem bireysel, hem de mesleki yönden geliştirmelerinin gerekliliğine ve önemine inanmaları, değişmeye ve gelişmeye istekli olmaları gerekir. Bunun için de öğretmenin sadece açılan hizmet içi eğitim kurs ve seminerlerine gitmeleri yeterli olmamalı, bu konuda kendi girişimlerinin olması ve bu girişimlerinin okul tarafından desteklenmesi gerekir. Mesleki gelişme isteği olan ve bu yönde çaba harcayan

öğretmen, yalnızca belli öğrenci topluluğunu değil, aynı zamanda içinde buldukları toplumun kültürünün gelişmesine de katkıda bulunmuş olur (Kaçan, 2004, 60).

Mesleğin gerektirdiği becerilere sahip olmayan öğretmenler işlerinden doyum sağlayamamakta ve mesleğe karşı olumsuz tutum sergilemektedirler. Bu durum eğitim sistemini olumsuz etkilemektedir (Akın ve Koçak, 2006, 353-370).

Mesleğinde kendini yetiştirmiş, alan bilgisi yüksek, profesyonel bir öğretmen sınıf yönetiminde de başarılı olmaktadır. Öğretmen belirlenen kazanımları çeşitli yöntem ve tekniklere dayanarak öğrencilerine işlemekle görevlidir. Sınıf yönetim kapasitesi iyi olan bir eğitimci, öğretim faaliyetlerini de aynı ölçüde başarılı bir şekilde yürütmektedir. Profesyonel bir eğitimci iyi bir sınıf yönetimini, iyi biri sınıf yönetimi de başarılı bir eğitim-öğretimi beraberinde getirerek, kalıcı ve istendik bir öğrenmeyi de gerçekleştirmektedir. Ayrıca bu kriterleri birbirinden bağımsız düşünmek olanaksızdır.

Öğretmenin sınıfta öğrenmeye elverişli bir ortam oluşturabilmesi, fiziksel düzenlemeleri öğrenmeyi kolaylaştıracak şekilde düzenleyebilmesi, öğretimin akışını kontrol edebilmesi ve zaman yönetimi konusundaki yeterlikleri, sınıf içi ilişkileri düzenleyebilmesi, sınıf içi ilişkileri belirlenen kurallara yönetebilmesi, iletişimi düzenleyebilmesi ve öğrencinin motivasyonu sağlayabilmesi, öğretmenin sınıf yönetimi becerilerini oluşturmaktadır.

Özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlerde sık olarak, sınıf yönetimi beceri eksikliği görülmektedir. Bu eksiklik iş alanında strese neden olmakta ve performans düzeyini oldukça düşürmektedir. Daha problemlili durumda olan öğretmenlerde ise meslekten ayrılmalar görülmektedir. Sınıf yönetimi becerisinden yoksun, mesleki profesyonelliği yakalayamamış bir öğretmenin başarısız olması kaçınılmazdır.

2.2.7. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Öğrenci Merkezli Davranış Özelliklerini Aşağıdaki Maddelerle Açıklayabiliriz:

- Dersi öğrenci merkezli işleyebilme,
- Sınıf etkinliklerini günlük yaşamla ilişkilendirip, öğrenci için anlamlı kılabilme,

- Ders işleyişini, öğrenci öğrenme düzeyine göre ayarlayıp planları bu duruma göre düzenleme,
- Dersin hedeflerini belirleme ve bu hedefleri kazanımlar ile ilişkilendirme,
- Öğrencilerin soru sormasını teşvik ederek, yanıtlarını da anlayışla dinleme,
- Etkinlikler arası ilişkiyi iyi kurup öğrenci dikkatini maksimum seviyeye çıkarma,
- Soruları sınıfın tümüne yöneltme,
- Sınıftaki oturma düzenini, değişik öğrenme etkinliklerine izin verecek biçimde düzenleme,
- Öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alma,
- Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar için ayrı bir plan dahilinde eğitim verme,

Nitelikli bir öğretim hizmeti, sınıf öğretmeninin öğretim-öğrenme süresinde yer alan, "öğretim planı", "sınıf içi öğretimi düzenleme" ve "etkili bir iletişim ve sınıf yönetimi" olmak üzere üç görev alanında yeterli olmasına bağlıdır. Öğretmen bilgiyi aktarma rolü, bilgisinin nasıl kazanılıp kullanılacağını öğretim rolüyle yer değiştirmiştir. Bu bağlamda eğitim sisteminin verimli çalışması ve kaliteli hizmetin üretilebilmesi, bilgi kazanma ve kullanma yollarını bilen öğretmenlerin yetiştirilmesine bağlıdır. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine uygun öğrenme ortamı yaratabilme, öğretim-öğrenme sürecinde yer alan bazı temel yeterliklere sahip olmasına bağlıdır. Öğretim ve öğrenme etkinlikleri planlamayla başlar. Plan, öğretmenin yapacağı etkinlikleri öğrencilerin özelliklerine ve öğretimin ilkelerini dikkate alarak sistematik sıra içinde düzenlemesine hizmet eder. Bir öğretmenin planlama yeterliğine sahip olması kadar, planını etkili bir şekilde uygulayabilmesi ve bunun için de öğretim süreçlerini iyi düzenlemesi gerekir. Öğretmenlerin sınıf içi davranışları, öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz boyutta etkilemektedir. Bu sürecin yapılandırılmasında sınıf içi öğretmen davranışları çok önemlidir. Sınıfında herkesin birbirini kabul ettiği, yardımın ve işbirliğinin esas alındığı, destekleyici ve yüreklendirici samimi bir ortamın yaratıldığı ılıman bir iklim oluşmasını isteyen bir öğretmenin, etkili iletişim ve sınıf yönetimi becerilerine sahip olması beklenir. Sınıfını iyi yöneten bir öğretmen, öğretim süreçlerini düzenlemede başarılı olur (Kuran, 2003, 24-31).

Öğretmenin öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla etkinlikler düzenlerken soru sorma, açıklama yapma, pekiştirme, dönüt verme, motive ederek dikkati toplama ve olumlu sınıf iklimi oluşturma gibi yönetim görevleri mevcuttur.

Sınıf öğretmenleri, 'bilgiyi öğretme ilkelerini dikkate alarak uygun bir sıra ile sunabilme', argodan, öğrenciyi küçük düşürücü bozuk ifadelerden ve hakaretlerden arındırılmış bir dil kullanma' gibi yeterlikleri, yüksek derecede gösterilmesi gereken, ancak kendilerinde düşük düzeyde bulunan yeterlikler olarak algılamışlardır. İlköğretim müfettişleri ise bu gözeneğe, "ses tonunu doğru kullanma", tahtayı etkin kullanma", "tüm öğrencilere karşı demokratik bir tutum sergileyebilme" ve 'sınıf içinde hareketleriyle öğretmeye istekli olduğunu gösterebilme' yeterliklerini önemli bulmalarına karşın, öğretmenlerde bulunan bu yeterlikleri düşük düzeyde gözlemlediklerini ifade etmektedirler. Sınıf öğretmenleri, düşük düzeyde gösterilmesi gerektiğine inandıkları 'öğrencileri soru sormaya ve yanıt vermeye teşvik edebilme' yeterliğine, olması gerekenden fazla önem verdiklerini belirtmişlerdir (Kuran, 2003, 24-31).

2.2.8. Etkili Okulda Öğretmen

Öğretmen sınıf içi süreçlerin ve bu bağlamda öğretim-öğrenme sürecinin temel aktörüdür. Her ne kadar sınıfın örgütlenme biçimi, fiziksel özellikleri, öğretimi etkilemekte ise de sınıf içi süreçlerde temel belirleyici öğretmendir. Öğretmen, sınıfın ve öğrenme sürecinin örgütlenmesinde, yönetiminde, öğretimin ve öğrenmenin gerçekleşmesinde temel belirleyicidir. Sınıfta etkili öğretmen davranışları konusunda birçok araştırma yapılmıştır. Okulun ve eğitimin etkililiğiyle ilgili çalışmaların bir kısmı da sınıfta ve okulda davranışları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ancak etkili okul ya da okulun etkinliği söz konusu olduğunda öğretmen davranışı da konunun önemli bir boyutunu oluşturmaktadır (Şişman, 2013, 148).

Okulun etkililiği kapsamında yapılan araştırmaların bir kısmı, okul süreçleri üzerinde yoğunlaşırken bir kısmı da daha çok sınıf içi öğretme-öğrenme süreçleri öğretmen davranışları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin nitelikleri de sorgulanmaktadır. Geçmişte yapılan bazı araştırmalarda, öğretmenlerin çeşitli özellikleriyle (zeka düzeyi ve akademik yetenekleri vb.) öğrencilerin performansı arasında bazı olumlu ilişkiler bulunmuştur. Yakın zamanlarda, bilhassa etkili okul akımı kapsamında yapılan bazı araştırmalarda ise öğretmenlerin çeşitli nitelikleriyle (sözel ifade

becerileri, deneyim, bilgi birikimi vb.) öğrencilerin başarı ve performansı arasında bazı olumlu ilişkiler bulunmuştur. Bu ilişkiler, kimi araştırmalarda yüksek düzeyde bulunurken kimi araştırmalarda da daha düşük düzeyde çıkmıştır (Şişman, 2013, 148).

Öğretmenlerin mesleki donanım özellikleri ile öğrencilerin başarı performansları arasında bölgesel farklar olsa da belirli bir ilişki vardır. Etkili okullarda profesyonel öğretmenlerin bilgi donanımı iyi düzeyde olduğu kadar öğrencilerin başarıları aynı oranda olmayabilir. Çünkü sınıf yönetim yeterliği zayıf olan öğretmenler mevcut bilgiyi verimli bir şekilde işleyemediğinden başarısızlık kaçınılmaz olmaktadır. Bu başarısızlık durumunu öğrenciler, veli desteği ve çevresel etkenlerinde katkılarıyla öğretmenden bağımsız olarak ta değiştirebilirler. Ülkemizin özellikle batı bölgelerinde öğretmenlerin, profesyonellik ile sınıf yönetim yeterliği paralellik gösterirken, aynı durum doğu ve güneydoğu anadolu bölgelerinin bazı yerlerinde geçerli olmayabilir. Bunun bir nedeni olarak doğu ve güneydoğu anadolu bölgelerinde görev yapan öğretmenlerin genç ve deneyimsiz olması gösterilebilir. Milli Eğitim Bakanlığımızın her yıl yaptığı binlerce öğretmen atamalarının çoğunluğu doğu ve güneydoğu bölgelerini kapsadığından, bu bölgelerde bilgi donanımı yüksek ancak yönetim yeterliği oldukça düşük tecrübesiz öğretmenler sorununun ortaya çıkarmaktadır. Bu durum da profesyonellik ile sınıf yönetimini ters orantı içerisine bırakmıştır. Tabi ki böyle durumlar genel olmamakla beraber spesifik özellik taşıyan bulgulardır.

Bir okuldaki öğrenmenin kalitesi üzerinde çeşitli etkenlerin rolü vardır. Bunlardan biri de kuşkusuz öğretmendir. Sınıf içindeki öğretmenlerin kalitesi ise amaçların belirlenmesi, sınıfın örgütlenmesi ve düzenlenmesi, içeriğin düzenlenmesi, öğretme-öğrenme sürecinin örgütlenmesi ve yönetimi, öğrencilerle ilgili çıktılarının değerlendirilmesi, geri bildirim ve düzeltme gibi etkinliklere bağlıdır. Etkili bir sınıf öğrenme çevresinin oluşturulması, etkili okulun önemli bir özelliğidir. Sınıf öğrenmelerinin niteliği, bir bütün olarak okulun çıktılarının kalitesi yönünden de önem taşır (Şişman, 2013, 148).

Öğretmen davranışı, okul programının, okul ve sınıf içindeki öğrenmenin başarısının bir belirleyicisi olduğu kadar okulun etkililiğinin açıklamasında da sıkça vurgulanan bir boyuttur. Etkili okullarda okul yöneticilerinin özellikleriyle ilgili olduğu kadar öğretmenlerin nitelikleriyle ilgili de çeşitli özellikler sıralanmaktadır. Etkili okullarda öğretmen davranışları üzerine yapılan bir araştırmada söz konusu okullarda öğretmenlerin,

sınıflarıyla ilgili kararları vermede özerk oldukları, kendileri ve öğrencileri için en iyi ve en yararlı olan seçmede özgür oldukları, öğrencilere temel becerileri kazandırma üzerinde yoğunlaştıkları ve doğrudan öğretim yöntemlerini kullandıkları belirlenmiştir. AKT : Şişman, 2013, (Stubblefield, 1996). Çağcıl tartışmalarda okul, öğrenciler için oluşturulmuş bir kurum olarak görülürken öğretmenler de okuldaki öğrenme sürecine rehberlik eden insanlar olarak tanımlanır. Etkili öğretmen, bütün öğrencilerin yüksek düzeyde başarılı olmasını sağlayan öğretmendir. Etkili okullarda öğretmenlerle ilgili olarak üzerinde durulan bazı hususlar ise şöyle sıralanabilir (Şişman, 2013, 149).

- Öğrencilere temel becerileri kazandırma üzerinde yoğunlaşırlar.
- Bilişsel öğrenme ve öğrenmenin transferleri üzerinde yoğunlaşırlar.
- Programın içeriğini yapılandırır, öğrenme amaçları ve içeriği düzenlerler.
- Sınıfta geçen zamanın çoğunu öğrenmeye ayırırlar.
- Öğrencilerin önceki bilgilerini kullanırlar.
- Öğrencilere sık sık soru sorarlar.
- Sorulara cevap oluşturabilmeleri için öğrencilere yeterli zaman verirler.
- Yeni bir içeriği sunduktan sonra uygulamalara yer verirler.
- Bir aşama öğrenilmeden diğerine geçmezler.
- Sık değerlendirme yapar ve geri bildirim alırlar.
- Öğrencilerin, okul ve öğrenmenin amaçlarının farkında olmasını sağlarlar.
- Öğrenci gelişim ve başarısını düzenli bir biçimde ölçer ve değerlendirir.
- Öğrencilerin kapasiteleriyle ilgili asılsız önyargı ve bilgilerden kaçınırlar.
- Öğrencilerin değişik lakaplarla damgalamaktan kaçınırlar.
- Öğrencileri belirlenen standartları gerçekleştirmeye ikna ederler.
- Bireysel yada grup olarak öğrencilerle ilgili asgari düzeyde kabul edilebilir amaç ve standartlar belirlerler.
- Grup çalışmalarına önem verir, küçük öğrenme üniteleri üzerinde yoğunlaşırlar.
- Olabildiğince öğrenciler arasında heterojen gruplar oluşturarak işbirliğinde, dayalı paylaşarak öğrenmeye önem verirler.
- Farklı öğrencilerin farklı alanlarda ve konularda daha iyi olabilecekleri inancını yerleştirir, öğrencilerin birbirlerinin ürünlerini görmelerine fırsat sağlarlar.
- Okul kadrosu arasında güvene dayalı, dostane, destekleyici ilişkiler vardır.

- Kendilerini mesleki yönden sürekli geliştirme çabası içindedirler.
- Üst düzeyde bir sorumluluk duygusuna sahiptirler.
- İşbirliğine dayalı birlikte planlamaya önem verirler.
- Sınıflarını etkili bir şekilde yönetirler.
- Düzenli bir sınıf ve öğrenme iklimi oluştururlar.
- Öğrenci başarısına ilişkin yüksek beklentilere sahiptirler.
- Bütün öğrencilerin öğrenebileceğine ve başarılı olabileceğine inanırlar.
- Bütün öğrencilere öğretebileceklerine inanırlar.
- Bireysel yeteneklerini tanıma ve geliştirmede öğrencilere yardım ederler.
- Ev ödevlerinden yararlanırlar, açık amaçlar belirlerler.
- Öğrenciler arasında dostluk ve arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine desteklerler.
- Öğrencilerin öğrenmeye aktif bir biçimde katıldığı sınıf atmosferi oluştururlar.
- Öğrencilere geri bildirim verirken başka öğrencilerle ve onların puanlarıyla karşılaştırmak yerine sürekli bir gelişim içinde oldukları hissini verirler.
- Öğrencilere geri bildirim verirken yararlı bilgiler üzerinde durur, başarısızlığı değerlendirmezler.
- Bir öğrenci, bir açıklama ya da gösteriyi anlamadığında onu tekrar yerine mümkün olduğu kadar farklı bir yolla tekrar anlatırlar. Öğrenciler için iyi bir model olurlar.
- Öğrenciler arasında bireysel ve kültürel farklılıkların farkındadırlar.
- Gerektiğinde geç öğrenen öğrenciler için ekstra zaman ayırabilirler.
- Ailelerle iyi ilişkiler ve işbirliği geliştirmeye çalışırlar (Şişman, 2013, 156-158).

Öğretmen, sınıf içinde çeşitli davranışlarıyla öğrenciler ve bu bağlamda öğrenme üzerinde etkili olabilmektedir. Sınıf içinde geçen zaman, öğretmen davranışlarına göre kullanılmaktadır. Sınıf içinde geçen zamanın çoğunun, akademik etkinliklere ayrılması beklenmektedir. Diğer taraftan bu zaman içinde öğrencilere tanınan öğrenme fırsatları da önemlidir. Akademik zamanın çoğunda öğrencilerin öğrenme etkinliklerine doğrudan katılımına ayrılması beklenir. Öğrenme sürecinde öğrencilere yöneltilecek soruların düzenlenmiş biçimi, bu sorunların cevaplanabilmesi için öğrencilere ayrılacak zaman, öğretmenin cevaplar karşısında tepkisi, sınıfta zaman yönetimi yönünden önemli hususlardır (Şişman, 2013, 166).

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi incelenmiştir. Araştırmanın modeli, araştırmayı oluşturan evren ve örneklem kümesi, veri toplama araçları, verilerin analizi ve araştırmada kullanılan istatistiksel yöntemler açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada " Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri " arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılarak analiz yapılmıştır.

Tarama modelleri; araştırmalarda incelenen nesne, olay ya da durumları doğal ortamlarında, herhangi bir değişiklik yapmadan tanımlamayı amaçlar. İlişkisel tarama modelleri ise "iki veya daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişimin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir". İlişkisel tarama modellerinde değişkenler arası ilişkiler; korelasyon türü ve karşılaştırma türü olmak üzere iki farklı şekilde incelenmektedir. Korelasyon türü ilişkisel taramalarda, değişkenlerin birlikte değişip değişmedikleri, birlikte değişim söz konusu ise bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılırken; karşılaştırma türü ilişkisel tarama modellerinde en az iki değişken bulunup bunlardan birine (sınanmak istenen bağımsız değişkene) göre gruplar oluşturularak öteki değişkene (bağımlı değişkene) göre aralarında bir farklılaşma olup olmadığı incelenir (Karasar, 2009).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın uygulama alanı Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokul-ortaokul ve liseler olarak seçilmiştir. Hedef kitleyi Türkiye' de görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan elde edilen verilere göre Türkiye' de 919.393 öğretmen görev yapmaktadır. Bu öğretmenlerin % 45,7 si yani 420,591 i erkek, % 54,3 ü yani 498,802 si bayan öğretmendir (<http://www.trthaber.com>, erişim tarihi 29.12.2015).

Hedef kitlenin tamamının değerlendirmeye alınması mümkün olmadığı için seçkisiz örnekleme yöntemine başvurulmuştur.

Çalışmanın örnekleme Bitlis ili, Ahlat ilçesi olarak belirlenmiştir. Ahlat'ta toplam 47 okul bulunmaktadır. Bu okullarda toplam 460 öğretmen görev yapmaktadır. Bu sayıyı temsil edecek örneklem elemanları Uma Sekaran'ın verdiği tabloda gösterilen sayıdan (210) biraz fazla (237) kişi seçerek bilgi toplanacak örneklem oluşturulmuştur (Sekaran, 1992,253). Ayrıca google örneklem belirleme metodundan da bu durum kontrol edilmiştir. Örneklem sayısına karar verirken çalışmada kullanılacak analizlerde dikkate alınmıştır. Çalışmada kullanılan anketlerin güvenilirlikleri test edilmiş olup, mesleki profesyonellik ölçeği cronbach's alpha 0,882 , sınıf yönetim yeterlik ölçeği ise cronbach's alpha 0,945 olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın analizleri ilişkisel tarama modeline uygun olarak yapılmıştır. İlişkisel tarama modelleri iki veya daha çok değişken arasındaki değişimin varlığını ve düzeyini belirleyen bir modeldir. Bu modelde aralarında ilişki olup olmadığı incelenen değişkenler değerler verilerek ya da farklı ölçme birimleri kullanılarak sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme (değerler verme, ölçme), ilişkisel bir çözümlenmeye olanak verecek şekilde yapılmak zorundadır (Karasar, 2009).

Çalışmanın amacına uygun olarak birincil veriye ulaşma yöntemlerinden biri olan anket yönteminin uygulanmasına karar verilmiştir. Bu amaçla basit tesadüfi örnekleme yoluyla Bitlis ili, Ahlat ilçesinde bulunan 36 okul belirlenmiştir. Söz konusu okullarda anketlerin uygulanabilmesi için Bitlis ili Ahlat İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. Anketler bu okullarda görev yapan 290 öğretmene dağıtılmış, bunlardan 260' ı geri alınmış ve % 85,24 bir geri dönüş sağlanmıştır. Geri dönen anketlerden 23' ü soruların eksik ve hatalı yanıtlanması nedeniyle güvenilir bulunmadığı için analize dahil edilmemiştir. Geri kalan 237 anket bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek üzere analize tabi tutulmuştur. Okullardaki öğretmen sayıları ve uygulanan ölçekler aşağıda yer alan tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğretmen Sayıları

İL	İLÇE	OKUL	ÖĞRETMEN SAYISI	UYGULANAN ÖLÇEK SAYISI
BİTLİS	AHLAT	ABDURRAHMANGAZİ İLKOKULU	13	13
		ATATÜRK İLKOKULU	6	6
		ATATÜRK ORTAOKULU	7	6
		ALPASLAN ORTAOKULU	11	5
		ALAKIR İLKOKULU	5	3
		ALAKIR ORTAOKULU	6	4
		BURCUKAYA İLKOKULU	6	4
BİTLİS	AHLAT	AHLAT ÇOK PROGRAMLI LİSESİ	13	1
		MUZAFFER İNCESU ORTAOKULU	12	9
		ERGEZEN İLKOKULU	13	6
		YUNUS ENSARİ İLKOKULU	13	12
		YUNUS ENSARİ ORTAOKULU	20	9
		SELÇUKLU İLKOKULU	15	3
		SELÇUKLU ORTAOKULU	29	13
		KALE ŞEHİT ERDOĞAN GÖKBULAK İLKOKULU	6	6
		KALE ŞEHİT ERDOĞAN GÖKBULAK ORTAOKULU	7	7
		ŞEHİT SÜMMANİ GÖRGEN YATILI BÖLGE ORTAOKULU	18	13
		ŞEHİT SÜMMANİ GÖRGEN İLKOKULU	7	6
		AHLAT MERKEZ YATILI BÖLGE ORTAOKULU	22	14

	FATİH İLKOKULU	11	9
	AHLAT KIZ İMAMHATİP LİSESİ	12	1
	AHLAT İMAMHATİP ORTAOKULU	5	5
	TAŞHARMAN İLKOKULU	5	3
	TAŞHARMAN ORTAOKULU	8	7
	OVAKIŞLA YATILI BÖLGE ORTAOKULU	12	8
	OVAKIŞLA YATILI BÖLGE İLKOKULU	14	2
	OVAKIŞLA CUMHURİYET İLKOKULU	10	5
	OVAKIŞLA CUMHURİYET ORTAOKULU	13	9
	GÜZELSU İLKOKULU	10	10
	GÜZELSU ORTAOKULU	9	9
	VAKIFBANK İLKOKULU	7	4
	YENİKÖPRÜ İLKOKULU	6	5
	YENİKÖPRÜ ORTAOKULU	8	6
	SADULLAH GENCER ANADOLU LİSESİ	18	15
	AHLAT İMAMHATİP LİSESİ	14	8
	SELÇUKLU ANADOLU LİSESİ	35	14
TOPLAM		416	260

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan araştırmada veri toplama aracı olarak; Kişisel bilgi formu, Sınıf Yönetimi Yeterlik ve Mesleki Profesyonellik Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik düzeylerini ölçmek için geliştirilmiş bir ölçektir. Alan yazında öğretmenlerin sınıf yönetim yeterlik düzeylerini ölçmek için geliştirilmiş birçok ölçek bulunmaktadır. Sınıf içerisinde var olan her şey yönetim alanına girmektedir. Sınıf içi kuralların oluşturulması ve kavratılması, disiplin oluşturulması, ısı, ışık, ses, materyal dizaynı, beslenme, iletişim vb. kriterler sınıf yönetimi alanının muhtevasını içermektedir.

Ölçekte Likert tipi soru biçimleri kullanılmıştır. Bu ölçeği yanıtlayan öğretmenler önermeleri; Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Orta Derecede Katılıyorum (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle Katılıyorum (5) şeklinde cevaplandırmışlardır.

3.3.2. Mesleki Profesyonellik Ölçeği

Öğretmenlerin meslekteki profesyonelliklerini ölçmek için geliştirilmiş bir ölçektir. Öğretmenler mesleklerini icra ederken donanımları yüksek olmalıdır. Güncel gelişmeleri takip eden ve bu yenilikleri hayata geçirebilen öğretmenler profesyonelliği yakalayacaktır. Alanındaki bilgileri özümseyip, uygulamaya koymak profesyonel öğretmenin niteliğidir.

Ölçekte Likert tipi soru biçimleri kullanılmıştır. Bu ölçeği yanıtlayan öğretmenler önermeleri; Her Zaman (1), Sık Sık (2), Ara Sıra (3), Nadiren (4), Hiçbir Zaman (5) şeklinde cevaplandırmışlardır.

3.3.3. Kişisel Bilgi Formu

Öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, bulunduğu okulda çalışma süreleri, mezun olduğu fakülte, kıdemleri, sosyo-ekonomik durumları, öğrenim düzeyi, okul türü ve branşlarını belirlemek amacıyla hazırlanan Kişisel Bilgi Formu geliştirilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Geliştirilen kişisel bilgi formu, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliği ölçeği ve mesleki profesyonellik ölçeği 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, Bitlis ili Ahlat ilçesinde bulunan

36 okulda görev yapan 260 öğretmene gönüllülük esasına göre dağıtılmış, ölçeklerden 237 tanesi analiz için yeterli kabul edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada istatistiksel analizler, SPSS (Statistical For Social Sciences) for Release 22.0 paket programı kullanılarak hazırlanmıştır.

Araştırma evrenini oluşturan öğretmenlerin demografik özelliklerini ortaya koyan frekans ve yüzde değerleri hesaplanarak, tüm maddeler ve toplam puanlar için frekans (f), ortalama (x) ve standart sapma (ss) puanları çıkarılmıştır. Değişkenlere ilişkin gruplar arasındaki farklılığın anlamlılık düzeyini belirlemek amacıyla hesaplanan hata payı 0,05 olarak alınmıştır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliği ve mesleki profesyonellik ölçeklerinden aldıkları puanların, cinsiyet, medeni durum, mezun olunan fakülte ve branş değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız grup t testi; yaş, okuldaki çalışma süreleri, sosyo-ekonomik durum, kıdem ve okul türü değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testleri yapılmıştır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır.

Kullanılan Likert tipi ölçekte, her madde 1 ile 5 arasında beş eşit parçaya bölünmüş ve her parçaya karşılık gelen sayılar puanlara dönüştürülmüştür. Ölçekte ifade edilen seçenekler ve bu seçeneklere karşılık gelen puanlar aşağıdaki gibidir.

Tablo 3. Ölçeklerde İfade Edilen Seçenekler ve Puanları

Seçenekler	Verilen Puanlar	Puan Aralığı
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1.00 - 1.79
Katılmıyorum	2	1.80 - 2.59
Orta Derecede Katılıyorum	3	2.60 - 3.39
Katılıyorum	4	3.40 - 4.19
Kesinlikle Katılıyorum	5	4.20 - 5.00

Tablo 4. Ölçeklerde İfade Edilen Seçenekler ve Puanları

Seçenekler	Verilen Puanlar	Puan Aralığı
Her Zaman	1	1.00 - 1.79
Sık sık	2	1.80 - 2.59
Ara Sıra	3	2.60 - 3.39
Nadiren	4	3.40 - 4.19
Hiçbir Zaman	5	4.20 - 5.00

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLARI

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş, cinsiyet, medeni durum, mezun olunan fakülte, kıdem, okul türü, branş, sosyo-ekonomik durum ve okuldaki çalışma süresi ile ilgili demografik özelliklerine ve öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellik arasındaki ilişkilere yönelik bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri düzeyi nedir?

Sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik olarak gerçekleştirilen bu araştırmada yanıt aranan soruların birincisi öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin düzeyini belirlemektir. Bunu belirlemek amacıyla ortalama ve standart sapmalardan yararlanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur:

Çizelge 4.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri

	\bar{X}	SS
Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri	76.05	16.65

Çizelge 4.1.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik düzeyleri düşük düzeydedir.

4.2. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyi nedir?

Araştırmada yanıt aranan soruların ikincisi öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyini belirlemektir. Bunu belirlemek amacıyla ortalama ve standart sapmalardan yararlanılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.2.' de sunulmuştur:

Çizelge 4.2. Öğretmenlerin Mesleki Profesyonellik Düzeyleri

	\bar{X}	SS
Mesleki Profesyonellik	95.35	10.46

Çizelge 4.2.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyleri yüksek düzeydedir.

4.3. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin Demografik Değişkenlere Yönelik Analizine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin sınıf yönetimini yeterliklerinin cinsiyet, medeni hal, yaş, bulunduğu okulda çalışma süresi, mezun olunan okul türü, sosyo-ekonomik durum, kıdem, branş ve çalıştığı okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla her bir bağımsız değişkene ilişkin analiz sonucu ayrı ayrı sunulmuştur.

4.3.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Cinsiyetlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın üçüncü sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Cinsiyetlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklem İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.3.'de verilmiştir:

Çizelge 4.3. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	T	P
Sınıf Yönetimi Yeterliği	Kadın	98	75.56	15.75	-.379	.70
	Erkek	139	76.39	17.30		

Çizelge 4.3.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(235)}=-.379$; $p>.05$).

4.3.2. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Medeni Hallerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın dördüncü sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Medeni Hallerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklem İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.4.'de verilmiştir:

Çizelge 4.4. Öğretmenlerin Medeni Hallerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

	Medeni Hal	N	\bar{X}	SS	T	P
Sınıf Yönetimi Yeterliği	Bekâr	121	74.76	16.46	-1.220	.22
	Evli	116	77.39	16.80		

Çizelge 4.4.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri medeni hallerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(235)}=-1.220$; $p>.05$).

4.3.3. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Yaşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın beşinci sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Yaşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.5.'de verilmiştir:

Çizelge 4.5. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Sınıf	Gruplararası	828.407	165.681	5	1.529	.182
Yönetimi	Gruplarıçi	25023.821	108.354	231		
Yeterlikleri	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.5.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(5-231)}=1.529$; $p>.05$).

4.3.4. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Bulunduğu Okulda Çalışma Süresine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın altıncı sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Bulunduğu Okulda Çalışma Süresine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.6.'da verilmiştir:

Çizelge 4.6. Öğretmenlerin Bulunduğu Okulda Çalışma Sürelerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Sınıf Yönetimi	Gruplararası	125.073	62.536	2		
Yeterlikleri	Gruplarıçi	25733.155	109.971	234	.569	.56
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.6.'daki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri bulunduğu okulda çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(2-234)}=.569$; $p>.05$).

4.3.5. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Mezun Olunan Fakülteye Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın yedinci sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Mezun Olunan Fakülteye Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklem İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.7.'de verilmiştir:

Çizelge 4.7. Öğretmenlerin Mezun Olunan Fakülteye Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

	Mezun Olunan Fakülte	N	\bar{X}	SS	T	P
Sınıf Yönetimi	Eğitim F.	197	76.35	17.03		
Yeterliği	Diğer	40	74.57	14.73	.614	.54

Çizelge 4.7.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri mezun olunan fakülteye göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(235)}=.614$; $p>.05$).

4.3.6. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın sekizinci sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.8.'de verilmiştir:

Çizelge 4.8. Öğretmenlerin Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Sınıf Yönetimi	Gruplararası	592.274	197.425	3		
Yeterlikleri	Gruplariçi	25265.954	108.438	233	1.821	.14
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.8.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri sosyo-ekonomik durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(3-233)}=1.821$; $p>.05$).

4.3.7. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Kıdemlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın dokuzuncu sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Kıdemlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.9.'da verilmiştir:

Çizelge 4.9. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Sınıf Yönetimi	Gruplararası	458.603	114.651	4		
Yeterlilikleri	Gruplariçi	25399.625	109.481	232	1.047	.384
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.9.'daki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(4-232)}=1.047$; $p>.05$).

4.3.8. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Branşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın onuncu sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Branşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklem İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.10.'da verilmiştir:

Çizelge 4.10. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

	Branş	N	\bar{X}	SS	T	P
Sınıf Yönetimi Yeterliği	Sınıf ögt.	79	69.82	14.74	-4.319	.00*
	Diğer	156	79.39	16.67		

* $p<.05$

Çizelge 4.10.'daki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri branşlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(233)}=-4.319$; $p<.05$).

4.3.9. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Okul Türüne Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın on birinci sorusu, “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimini Yeterlikleri Branşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.11.'de verilmiştir:

Çizelge 4.11. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P	Scheffe
Sınıf Yönetimi	Gruplararası	5335.392	2667.696	2			
Yeterlilik	Gruplariçi	60100.001	256.838	234	10.387	.00*	İlk.<Orta
	Toplam	95435.392		236			

Çizelge 4.11.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri çalıştığı okul türüne göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2-234)}=10.387$; $p<.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Scheffe testi sonucunda anlamlı farklılığın ilkökul ve ortaokulda çalışan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

4.4. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik düzeyinin Demografik Değişkenlere Yönelik Analizine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri cinsiyet, medeni hal, yaş, bulunduğu okulda çalışma süresi, mezun olunan okul türü, sosyo-ekonomik durum, kıdem, branş ve çalıştığı okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla her bir bağımsız değişkene ilişkin analiz sonucu ayrı ayrı sunulmuştur.

4.4.1. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Cinsiyetlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın on ikinci sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Cinsiyetlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklem İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.12.'de verilmiştir:

Çizelge 4.12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	T	P
Mesleki Profesyonellik	Kadın	98	95.29	9.18	-.072	.94
	Erkek	139	95.39	11.31		

Çizelge 4.12.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(235)}=-.072$; $p>.05$).

4.4.2. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Medeni Hallerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın on üçüncü sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Medeni Hallerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklemeler İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.13.'de verilmiştir:

Çizelge 4.13. Öğretmenlerin Medeni Hallerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye

Yönelik t-testi Sonuçları

	Medeni Hal	N	\bar{X}	SS	T	P
Mesleki Profesyonellik	Bekâr	121	96.00	10.00	.970	.33
	Evli	116	94.68	10.92		

Çizelge 4.13.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri medeni hallerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(235)}=.970$; $p>.05$).

4.4.3. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Yaşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın on dördüncü sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Yaşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.14.'de verilmiştir:

Çizelge 4.14. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Mesleki	Gruplararası	828.407	165.681	5		
Profesyonellik	Gruplariçi	25029.821	108.354	231	1.529	.18
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.14.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(5-231)}=1.529$; $p>.05$).

4.4.4. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Bulunduğu Okulda Çalışma Süresine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın on beşinci sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Bulunduğu Okulda Çalışma Süresine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.15.'de verilmiştir:

Çizelge 4.15. Öğretmenlerin Bulunduğu Okulda Çalışma Sürelerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Mesleki	Gruplararası	125.073	62.536	2		
Profesyonellik	Gruplariçi	25733.155	109.971	234	.569	.56
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.15.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri bulunduğu okuldaki çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(2-234)}=.569$; $p>.05$).

4.4.5. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Mezun Olunan Fakülte Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?

Araştırmanın on altıncı sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Mezun Olunan Fakülte Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklemeler İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.16.’da verilmiştir:

Çizelge 4.16. Öğretmenlerin Mezun Olunan Fakülte Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

	Mezun Olunan Fakülte	N	\bar{X}	SS	t	P
Mesleki Profesyonellik	Eğitim F.	197	95.42	10.56	.218	.82
	Diğer	40	95.02	10.11		

Çizelge 4.16.’daki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri mezun oldukları fakültelere göre anlamli farklilik göstermemektedir ($t_{(235)}=.218$; $p>.05$).

4.4.6. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?

Araştırmanın on yedinci sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Anlamli Farklilik Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.17.’de verilmiştir:

Çizelge 4.17. Öğretmenlerin Sosyo-ekonomik Durumlarına Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Mesleki	Gruplararası	592.274	197.425	3		
Profesyonellik	Gruplariçi	25265.954	108.438	233	1.821	.14
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.17.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri sosyo-ekonomik durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(3-233)}=1.821$; $p>.05$).

4.4.7. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Kıdemlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın on sekizinci sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Kıdemlerine Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.18.'de verilmiştir:

Çizelge 4.18. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Mesleki	Gruplararası	458.603	114.651	4		
Profesyonellik	Gruplarıçi	25399.625	109.481	232	1.047	.38
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.18.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F_{(4-232)}=1.047$; $p>.05$).

4.4.8. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Branşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın on dokuzuncu sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Branşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Bağımsız Örneklem İçin t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.19.'da verilmiştir:

Çizelge 4.19. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik t-testi Sonuçları

	Branş	N	\bar{X}	SS	T	P
Mesleki profesyonellikleri	Sınıf Öğt.	79	96.82	9.71	1.525	.12
	Diğer	156	94.62	10.80		

Çizelge 4.19.'daki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri mezun oldukları fakültelere göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(233)}=1.525$; $p>.05$).

4.4.9. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Okul Türüne Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?

Araştırmanın yirminci sorusu, “Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri Branşlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.20.'de verilmiştir:

Çizelge 4.20. Öğretmenlerin Çalıştığı Okul Türüne Göre Mesleki Profesyonelliklerini Belirlemeye Yönelik ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	P
Mesleki	Gruplararası	295.417	147.708	2	1.352	.26
Profesyonellik	Gruplarıçi	25562.811	109.243	234		
	Toplam	25858.228		236		

Çizelge 4.20.'deki analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri çalıştığı okul türüne göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(234)}=1.352$; $p>.05$).

4.5. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın yirminci birinci sorusu “Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sorusunun cevabını belirlemek için Pearson Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 4.21.'de verilmiştir:

Çizelge 4.21. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

	Sınıf Yönetimi Yeterliliği	Mesleki Profesyonellik
Sınıf Yönetimi Yeterliliği	-	-.593
Mesleki Profesyonellik	-.593	-

Çizelge 4.21.'deki analiz sonuçlarına göre, Pearson Korelasyon Katsayısı $-.593$ olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında orta düzeyde negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

V. BÖLÜM

SONUÇ BÖLÜMÜ

Araştırmanın bu kısmında, çalışmadan elde edilen bulgular ve bu bulgular ışığında geliştirilen öneriler sunulacaktır.

5.1. Sonuç

Çalışmamızda, öğretmenlerimizin sınıf içerisinde karşılaştıkları problemleri çözebilmeleri, öğrenciler ile pozitif ilişkiler geliştirerek onlara rehberlik edebilmeleri, bilgi donanımlarıyla profesyonellik özelliklerini gösterebilmeleri, sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarabilmektir. Bu amaçla öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki düzeyi ele alınmıştır.

Öğretmenlerimizin sınıf içerisinde öğrenciler ile iyi ilişkiler geliştirebilmeleri, olumlu sınıf iklimi oluşturabilmeleri, sınıf yönetiminde büyük önem arz etmektedir. Bunun yanında mevcut alan bilgileriyle de profesyonel davranarak sınıf yönetimine büyük katkı sağlamaktadırlar. Öğretmenlerin muhatap oldukları öğrenci, personel, çevre faktörlerini iyi anlamaları gerekmektedir.

Sınıf yönetimi, bireyin içinde bulunduğu toplumun değer ve dizgelerine uygun bir bireyselleşmeyi ve toplumsallaşmayı tanımlar. Bireyselleşme, kişinin kendine yönelik algı, beklenti ve gereksinimlerinin bilincinde olmayı gerektirir. Bu nedenle bireyselleşme, toplumsallaşma için gerekli bir önkoşuldur (Ayдын, 2014, 4).

Eğitim sisteminde görev alan yönetici, öğretmen, diğer uzmanlar ve personelin hizmet öncesinde gerekli yeterlikleri kazanmamış olması işindeki başarısını etkiler. Mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin ve yöneticilerin yetişme eksikliklerini gidermeleri, kıdemli olanların eğitim ve öğretim süreçlerindeki yenilikler ve değişimleri öğrenmeleri, bilgilerini tazelemeleri ve gelişmeleri, mesleklerinde yükselebilmeleri için hizmet içinde eğitime gereksinim duyarlar (Taymaz, 2013, 94).

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliği ile mesleki profesyonellikleri üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalardan da yararlanılarak öğretmenlerin sınıf yönetimi ile mesleki profesyonellikleri arasında genellikle pozitif bir paralellik bulunmaktadır. Ancak bölgesel farklılıklarda çok ayrı bir yer tutmaktadır. Çalışmamızın uygulandığı bölge itibariyle öğretmenlerimizin çoğunlukla genç ve yeni olması bu duruma farklı bir bakış açısı kazandırmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerimizin yeni ve tecrübesiz olmaları nedeniyle sınıf yönetimlerinde sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Bilgi donanımlarının ve profesyonellik özelliklerinin iyi durumda olmasına karşın, sınıf yönetimi yeterlikleri çok zayıf kalmaktadır. Öğretmenimiz ne kadar bilgili ve donanımlı olursa olsun , sahada görev süresi çok az olduğundan sınıf yönetimi problemlerinin ortaya çıktığı tespitine varılmıştır. Meslekte geçirilen yıllarla beraber bu durumun aşılabacağı görülmektedir. Bu bağlamda mesleğin ilk yıllarında öğretmenlerimizin sınıf yönetimi yeterliklerinin düşük ama profesyonellik özelliklerinin yüksek olması anlaşılabilir bir durum olacaktır. Araştırmamızın bulguları da bu durumu destekler mahiyettedir.

Çalışmamızda, Öğretmenlerimizin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellik özelliklerinin yaş, cinsiyet, medeni durum, öğrenim düzeyi, bulunduğu okuldaki çalışma süresi, mezun olunan fakülte, meslekteki görev süresi, sosyo-ekonomik durum, okul türü ve branş üzerinde durumlarının farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

Uygulama alanının ilkokul,ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenler olarak belirlendiği çalışmanın ilk kısmında, çalışmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve tanımları, ikinci bölümde öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki ile ilgili literatür taraması, üçüncü bölümde çalışmanın yöntemi, dördüncü bölümde analiz sonucu elde edilen bulgular ve yorumları incelenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki varsa ilişkinin ve düzeyinin incelendiği çalışmanın sonuçları aşağıdaki gibidir.

Bu çalışmada sınıf yönetimi yeterlikleri ve mesleki profesyonellik ölçekleri Bitlis ili, Ahlat ilçesinde bulunan 35 ilkokul, 19 ortaokul ve 4 lisede görev yapan toplam 260 öğretmen tarafından cevaplanmıştır.

- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 105' i bayan (% 40,38) , 155' i (% 59,62) erkektir.

- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 126'sı evli (% 48,46), 134' ü (% 51,54) bekadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 172' si (% 66,15) 1-5 yıl, 41' i (% 15,76) 6-10 yıl,
23'ü (% 8,84) 11-15 yıl, 12'si (% 4,61) 16-20 yıl, 3'ü (% 1,15) 21-25 yıl, 9' u (% 3,46) 26 ve üzeri yıl kıdeme sahiptir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 218' i (%. 83,84) eğitim fakültesi mezunu, 42' si (% 16,16) diğer fakültelerden mezundur.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 1' i (% 0,38) ön lisans mezunu, 245' i (% 94,23) lisans mezunu, 11' i (% 5,39) yüksek lisans mezunu düzeyindedir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 88' si (% 33,84) 20-25 aralığına, 96' sı (% 36,92) 26-30 aralığına, 36' sı (% 13,84) 31-35 yaş aralığına, 22' si (% 8,46) 36-40 yaş aralığına, 9' u (% 3,46) 41-45 yaş aralığına, 9' u (% 3,46) 46 ve üzeri yaş aralığına sahiptir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 196' sı (% 75,38) 0-3 yıldır, 49' u (% 18,84) 4-6 yıldır, 8' i (% 3,07) 7-9 yıldır, 3' ü (% 1,15) 10-12 yıldır, 4' ü (% 1,53) 13 yıl ve daha fazla süredir aynı okulda görev yapmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 136' sı (% 52,30) 2000-3000 tl , 65' i (% 25) 3001-4000 tl , 26' sı (% 10) 4001-5000 tl, 33' ü (% 12,69) 5001 ve üzeri sosyo-ekonomik geliri bulunmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 88' i (% 33,84) ilkokulda, 132' si (% 50,76) ortaokulda, 40' ı (% 15,38) lisede görev yapmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 88'i (% 33,84) sınıf öğretmeni, 172' si (% 66,16) branş öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik düzeyleri düşük, mesleki profesyonellik düzeyleri yüksek düzeyde sonuçlanmıştır. Bu durum tezat bir görünüm oluştursa da anketimize katılan öğretmenlerimizin öz yeterlikleri ile ilgili bir faktördür. Normal şartlarda mesleki profesyonellikleri yüksek olan öğretmenlerimizin sınıf yönetimleri de iyi derecede olmaktadır. Ancak araştırmamızın uygulama sahasında görev yapan öğretmenlerimizin çoğunluğu tecrübesiz ve göreve yeni başlayan eğitimciler oldukları için sınıf yönetiminde yetersiz kalmaktadır. Fakültelerden yeni mezun öğretmenlerimiz genç ve tecrübesiz ama alan ve genel kültür bilgisi yüksektir. Bu sonuç ise mesleki profesyonelliklerini yüksek düzeye ulaştırmaktadır. Araştırma bölgesinde görev yapan Öğretmenlerimizin bilgi donanımlarının iyi ama meslekte tecrübesiz ve yeni olmaları sebebiyle sınıf yönetimleri düşük mesleki profesyonellikleri yüksek düzeyde sonuçlanmıştır.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sınıf yönetiminde eskiden beri süre gelen kanı bayan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin düşük, erkek öğretmenlerin ise yüksek olduğudur. Ancak çalışma analizlerimize göre sınıf yönetim yeterliklerinde bayan erkek ayrımı söz konusu değildir. Eskiden beri bilinen bu mevcut durumun değiştiği fiili olarak ta iş sahasında pratikte görülmektedir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri yaşlarına ve medeni hallerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerimizin evli-bekar oluşu ya da yaşlarının genç veya ileri derecede olması sınıf yönetimini herhangi bir şekilde olumsuz etkilememektedir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri bulunduğu okulda çalışma sürelerine, mezun olunan fakülteye göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerimizin aynı okuldaki çalışma süreleri çok fazla olmadığından, bölgesel nedenlerden dolayı 3-4 yılda bir personel sirkülasyonu yaşanmasından ötürü sınıf yönetimlerinde bir sorun bulunmamaktadır. Ancak öğretmenlerimizin uzun süreli (8 ve daha fazla üzeri yıl) aynı okulda çalışmaları verimliliği zamanla düşürmektedir. Öğretmenlik uygulama sahasında zaman harcadıkça , yıllar geçerek tecrübe kazanıldıkça ve her seviyeden öğrenci ile eğitim faaliyetleri yapıldıkça meslek gelişimi o oranda artmaktadır. Öğretmenlerimizin eğitim ya da farklı bir fakülteden mezuniyetleri bu nedenle pek bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri sosyo-ekonomik durumlarına, kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenlik tamamen fedakarlık üzerine kurulu bir meslek olmasının da etkisiyle ekonomik durumlardan etkilenmemişlerdir. Meslekte geçirilen yıllar ile tecrübe kazanıldıkça sınıf yönetim becerileri doğal olarak artmaktadır . Ancak bölgemizde çalışan öğretmenlerimizin büyük bir bölümünün çalışma yılları çok az olması nedeniyle sonuçlar düşük düzeyde sonuçlanmıştır.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri branşlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. İlkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenlerimiz arasında öğrenci faktörü de göz önüne alındığında anlamlı bir farklılık söz konusudur. Nedeni ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerimiz annesinden yeni ayrılmış çocuklarla beraber olduğundan ve sosyal hayata yeni başladığından o öğretmenlerimizin sınıf yönetimleri daha rahat olmaktadır. Bir başka boyut ise sınıf öğretmenlerimizin eğitim verdiği zaman dilimlerinin çok fazla olması ve özellikle öğrenciler tarafından anne baba gibi görülmesi yönetim konusunda oldukça rahatlık sağlamaktadır. Branş öğretmenlerimizin çok fazla öğrenci ile muhatap olması ve bilgi anlamında birçok konuyu öğrencilere anlatması-öğretmesi gerektiğinden zamanın büyük bölümünü eğitime ayırmaları yönetim eksikliğini beraberinde getirmektedir. Çalışmamızın sonuçları da sınıf ve branş öğretmenlerimizin arasında sınıf yönetim yeterlikleri konusunda anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri çalıştığı okul türüne göre anlamlı farklılık göstermektedir . Anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Scheffe testi sonucunda anlamlı farklılığın ilkokul ve ortaokulda çalışan öğretmenler arasında olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri cinsiyetlerine ve medeni hallerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Mesleki profesyonellik bilgi donanımını ifade ettiği için mevcut kriterler pek fazla etkili olmamaktadır. Öğretmen yetiştiren fakültelele belirli bir sınavdan geçilerek girildiği için cinsiyet ya da medeni hal bilgi edinimine etkisi olmamıştır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Eğitim ve bilgi kazanımı süreklilik arz ettiğinden öğretmenlerimiz

kendisini her yaşta geliştirmektedir. Bunun yanı sıra sınıf yönetiminde belli kalıpların kazanılması yaş faktörünü de anlamsız kılmaktadır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri bulunduğu okuldaki çalışma sürelerine ve mezun oldukları fakültelere göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Meslekte profesyonelliği yakalamış öğretmen için okuldaki çalışma süresinin önemli bir etkisi yoktur. Öğretmen alanında kendisini geliştirdiği sürece mezun olunan fakültenin de anlamlı bir farklılığı yoktur.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri kıdemlerine ve sosyo-ekonomik durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenlik mesleği gönüllülük ve fedakarlık gerektirdiği için profesyonellikte sosyo-ekonomik ve kıdem kriterleri anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri çalıştığı okul türüne göre anlamlı farklılık göstermemektedir. İlkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerimiz arasında mesleki profesyonelliği etkilememiştir. Nedeni ise mesleki profesyonelliğin bilgi aktarımı sürecini içermesidir.

Pearson Korelasyon Katsayısı -0.593 olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında orta düzeyde negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

5.2. Öneriler

Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri ile Mesleki Profesyonellikleri Arasındaki İlişkilere yönelik sonuçlar incelendiğinde aşağıdaki şu öneriler geliştirilmiştir.

- Eğitim ile ilgili sorunların tespitinde ve çözümünde Öğretmenlerin de düşüncelerine başvurulmalıdır.
- Okul öncesi eğitime daha fazla ağırlık verilmelidir.
- Eğitim politikaları yeni ve farklı fikirlere açık bir şekilde dizayn edilmelidir.
- Öğretmenlerimizin fikirlerine açık ve destekleyici bir atmosfer oluşturulmalıdır.

- Okul ve çevresini etkileyen faktörler arasındaki iletişimi sağlayıcı tedbirler alınmalıdır.
- Bölgeler arası pozitif ayrımcılık yapılmalıdır.
- Sınıf ile ilgili yapılan faaliyetlerde Öğretmen öğrenci işbirliğine önem verilmelidir.
- Her öğrencinin farklı olduğu düşüncesi temele alınmalıdır.
- Sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerimize yeteri kadar zaman tanınmalıdır.
- Sınıf yönetimi konusundaki eleştiriler yapıcı mahiyette olmalıdır.
- Sınıf yönetimindeki yeniliklerin takip edilmesi ve bu yeniliklerin uygulanmasına fırsat verilmelidir.
- Okulun eğitim ortamı öğrenci ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir.
- Öğretmenlerin sürekli olarak alan yazında kendilerini geliştirici faaliyetler yapmaları teşvik edilmelidir.
- Mesleklerinde profesyonel özellikleri yakalamış öğretmenlerin tanıtımı yapılarak örnek teşkil edilmelidir.
- Fayda sağlayıcı sınıf içi ve dışı etkinlikler ortak paylaşımlarda bulunulmalıdır.
- Sınıf yönetimi ve profesyonelliği artırıcı çalışmalar için hizmet içi eğitimlerin sayısı artırılmalıdır.
- Olumlu okul ortamları oluşturularak başarı artırıcı etkinlikler desteklenmelidir.
- Performansa dayalı sistemler oluşturularak öğretmenlerimiz alanlarında ödüllendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aydın, A., (2014), Sınıf Yönetimi, Pegem Akademi, Ankara.: s. (3-69).
- Aydın, M., (2013), Çağdaş Eğitim Denetimi, Hatiboğlu Yayınları, Ankara.:
- Akın, U. ve Koçak, (2007), Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 51.: s. (353-370).
- Altıok, H.Ö., ve Üstün B., (2014), 'Profesyonellik Kavram Analizi', Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 7 (2):. s. (151-155).
- Aytaç, T., (2013), Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar- Okul Merkezli Yönetim, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.:
- Bakioğlu, A., (2009), Çağdaş Sınıf Yönetimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.: s.(48-50).
- Binbaşoğlu, C., (1988), Eğitim Yöneticiliği, Binbaşoğlu Yayınevi, Ankara.: s. (23).
- Bursalıoğlu, Z., (2013), Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Pegem Akademi, Ankara.:
- Celep, C., (2014), Sınıf Yönetiminde Kuram ve Uygulama, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.: s.(16).
- Çelik, V., (2012), Sınıf Yönetimi, Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara.: s.(30).
- Çelik, V., (2013), Eğitimsel Liderlik, Pegem Akademi, Ankara.: s. (30).
- Demirtaş, H., (2012), Sınıfta Yönetiminin Temelleri, Hüseyin Kıran (Ed.), Etkili Sınıf Yönetimi içinde (s. 3-30), Ankara, Anı Yayıncılık.
- Güven D.,(2010), 'İstanbul, Profesyonel Bir Meslek Olarak Türkiye'de Öğretmenlik', Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi , 27 (2):. s.(16-19).
- Erden, M., (2008), Sınıf Yönetimi, Arkadaş Yayınevi, Ankara.: s.(21-45).
- Erkılıç, T.,A., (2012), Zaman Yönetimi, Hüseyin Kıran (Ed.), Etkili Sınıf Yönetimi içinde (s. 127-145), Ankara, Anı Yayıncılık.

- Güneş, F., (2014), Sınıf Yönetimi Yaklaşım ve Modeller, Ankara.: s. (16).
- Kaçan, G., (2004), 'Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişime İlişkin İsteklilik Düzeyleri', Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1):. s.(59-60)
- Karasar, N., (2009), Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.:
- Kıran, H. (Ed.), (2012), Etkili Sınıf Yönetimi, Ankara, Anı Yayıncılık.: s.(5).
- Kuran, K., (2003), 'Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf İçi Öğretim Süreçlerindeki Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi', Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim ve Bilim Dergisi, 28(130):. s. (24-31).
- Okutan, M., (2010), Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar, Pegem Akademi, Ankara.: s.(3-13).
- Özden, Y., (2009), Öğrenme ve Öğretme, Pegem Akademi, Ankara.: s. (207-214).
- Özyılmaz, Ö., (2013), Türk Milli Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Arayışları, Pegem Akademi, Ankara.: s. (2-3)
- Sabancı, A., (2008), Mustafa Çelikten (Ed.), Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi içinde (s. 139-150), Ankara, Anı Yayıncılık.
- Sarpkaya, R., (2012), Sınıfın İlişki Düzenini Oluşturma, Hüseyin Kıran (Ed.), Etkili Sınıf Yönetimi içinde (s. 183-208), Ankara, Anı Yayıncılık.
- Seferoğlu, S.S., (2004), 'Öğretmen Yeterlilikleri ve Mesleki Gelişim', Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim, 58, s. (40-45), Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü.
- Sekaran, U., (1992), Research Methods For Business: A Skill-Building Approach, New York, John Wiley & Sons, Inc., s: 253.
- Selçuk, Z., (2001), Okul Deneyimi ve Uygulama, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.:s.(76-81).
- Sünbül, A.,M., (2010), Öğretim İlke ve Yöntemleri, Eğitim Akademi, Konya.: s.(19-33).
- Şeker, S.,İ.,(2005), 'Tezsiz Yüksek Lisans Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yeterlilikleri Üzerine Değerlendirmeleri' Muğla Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, (42):. s. (237-253).
- Şişman, M., (2013), Eğitimde Mükemmellik Arayışı (Etkili Okullarda), Pegem Akademi, Ankara.: s. (148-166).
- Tan, Ş., (2007), Öğretimi Planlama ve Değerlendirme, Pegema Yayıncılık, Ankara.:
- Taş, A. (2012), Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler, Hüseyin Kıran (Ed.), Etkili Sınıf Yönetimi içinde (s. 37-56), Ankara, Anı Yayıncılık.

- Taymaz, H., (2013), Eğitim Sisteminde Teftiş, Pegem Akademi, Ankara.: s. (94).
- Tomul, E., (2012), Sınıfta Öğretmen-Öğrenci İletişimi, Hüseyin Kıran (Ed.), Etkili Sınıf Yönetimi içinde (s. 153-176), Ankara, Anı Yayıncılık.
- Toprakçı, E., (2013), Sınıf Yönetimi, Pegem Akademi, Ankara.: s. (5-45).
- Üre, Ö., (2008), Eğitimin Psikolojik Temelleri, Musa Gürsel ve Muhsin Hesapçıoğlu (Ed.), Eğitim Bilimine Giriş içinde (s. 139-150), Konya, Eğitim Akademi Yayınları.
- Ulusoy, A. (Ed.), (2006), Gelişim ve Öğrenme, Ankara, Anı Yayıncılık.
- Vuran, S., (Ed.), (2013), Özel Eğitim, Ankara, Maya Akademi Yayıncılık.
- Yenilmez, K. ve KAKMACI, (2008), 'İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öz Yeterlilik İnanç Düzeyleri', Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (2), Eskişehir.
- <http://www.deuhyoedergi.org>
- (<http://www.meb.gov.tr/>), erişim tarihi: 25.11.2015
- (<http://www.trthaber.com>, erişim tarihi 29.12.2015).
- (<http://oyegm.meb.gov.tr/>)
- (<http://oyegm.meb.gov.tr/yet/>)
- (<http://www.meb.gov.tr/>)
- <http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html> , Erişim Tarihi 22.12.2015
- <http://www.bilgiustam.com/profesyonellik-nedir/> , Erişim Tarihi : 22.12
- (pegem.net/ eğitimde yeni değerler/ prof.dr. yüksel özden ////2005)
- (alıntılan Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, 2002); (aktaran Seferoğlu, 2002).
- (alıntılan Silvester, 1997, s. 109-115); (aktaran Kaçan, G., 2004).
- (alıntılan Yenilmez, K. ve Kakmacı, 2008); (aktaran MEB, 2002).

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ADI-SOYADI	SALİH ZEKERİYA KARAMAN
DOĞUM TARİHİ	29/11/1987
DOĞUM YERİ	KÖSE/GÜMÜŞHANE
MEDENİ DURUM	EVLİ

EĞİTİM BİLGİLERİ

LİSE	2001-2004 BAĞCILAR BARBOROS LİSESİ
ÜNİVERSİTE	2005-2009 ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ERZİNCAN EĞİTİM FAKÜLTESİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ
YÜKSEK LİSANS	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ 2012-2016

İŞ BİLGİLERİ

BÖLÜCEK İLKOKULU	2009-2012
TAŞHARMAN İLKOKULU	2012-2015

EKLER

EK - 1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

EK- 2 SINIF YÖNETİMİ YETERLİK ÖLÇEĞİ

EK - 3 MESLEKİ YETERLİK ÖLÇEĞİ

EK-1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz

Bayan () Bay ()

2. Medeni Haliniz

Evli () Bekar ()

3. Öğrenim Düzeyiniz

Ön Lisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

4. Bulduğunuz Okuldaki Çalışma Süreniz : yıl

5. Mezun Olunan Fakülte Türü

Eğitim Fakültesi () Diğer ()

6. Öğretmenlik Mesleğinde Kaçınıcı Yılıınız : yıl

7. Yaşınız :

8. Okulunuzun İsmi :

9. Ailenizin Sosyo-Ekonomik Düzeyi : Aylık Gelir (TL cinsinden)

2000-3000 () 3000-4000 () 4000-5000 () 5000 ve üzeri ()

10. Okul Türü : İlkokul () Ortaokul () Lise ()

11. Branşınız : Sınıf Öğretmeni () Öğretmeni

12. Öğretmenlik Mesleği Görev Süresi İçerisinde Hangi Bölgelerde çalıştınız: ÖR/
AKDENİZ

A.

B.

C.

D.

Sayın Öğretmenim, bu anket, Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla

uygulanmaktadır.Elde edilen veriler sadece bilimsel bir araştırma amacıyla analiz edilerek kullanılacaktır.Katkılarınız için teşekkür eder,eğitim-öğretim yaşamınızda başarılar dileriz.

Salih Zekeriya KARAMAN

Yeditepe Üniv. E.B.F.

Yüksek Lisans Öğrencisi

SINIF YÖNETİMİ YETERLİK ÖLÇEĞİ

Öğretmenlerin Sınıfın Fiziksel Düzenini Sağlamaya İlişkin Davranışları	Her zaman	Sık sık	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
1.Gerektiğinde öğrenci sayısına ve sınıf yapısına uygun düzenlemeleri yaparım.					
2.Sınıfta ısı, gürültü, aydınlatma vb. özelliklere duyarlı olup gerekli düzenlemelerde bulunurum.					
3.Sınıfta yer alan eğitsel araçları en verimli şekilde kullanırım.					
4.Sınıftaki her türlü fiziksel düzenlemeyi öğrencilerle birlikte yaparım.					
5.Sınıftaki her boş alandan öğretimsel bir amaç için yararlanırım.					
6.Sınıfı, öğrenme etkinlikleri için en uygun şekilde düzenlerim.					
7.Sınıfta fiziksel ve ergonomik eksikliklerden kaynaklanan (kişisel-özel alan eksikliği, kalabalıklık vb.) istenmeyen öğrenci davranışlarına nedenine uygun tepkide bulunurum.					
8.Dersi bir plan dahilinde sistematik bir şekilde yürütürüm.					
9.Dersin amacı, işlevi ve sağlayacağı kazanımlar hakkında yönergeler veririm.					
10.Ders kapsamında işlenecek konuları ve süreci açıklarım.					
11.Ders kapsamında yararlanılacak kaynak ve materyalleri belirtirim.					
12.Konuya ilişkin etkili sorular sorarım.					
13.Uygun ipuçları vererek öğrencilerin derse katılımını sağlarım.					
14.Konuya ilişkin anlaşılır düzeltmeler yaparım.					
15.Öğretimin planlanmasında sosyo-kültürel farklılıkları dikkate alırım.					
16.Sınıfta kurallara uyulmasını sağlarım.					
17.Sınıfta öğrenmeye uygun olumlu bir hava oluştururum.					
18.Ders süresince zamanı iyi kullanırım.					
19.Derse hazırlıklı girerim.					
20.Derste kullanılacak araç ve gereçleri ders öncesinde					

kullanıma hazır hale getirir veya getirilmesini sağlarım.					
21.Öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığı, motivasyonlarının azaldığı anı zamanında tespit eder ve gerekli önlemleri alırım.					
22.Önemsiz konu ve ayrıntılardan kaçınırım.					
23.Dili etkin kullanırım.					
24.Öğrencileri dinlemeye - anlamaya çalışırım.					
25.Beden dilini etkili kullanırım.					
26.Öğrencileri karşılıklı iletişim konusunda cesaretlendiririm.					
27.Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlerim.					
28.Öğrencilerin bireysel özelliklerini bilir ve ilişkilerde göz önünde bulundururum.					
29.Sınıf kurallarını uygulamada eşit davranırım.					
30.Öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştiririm.					
31.Öğrencilere isimleri ile hitap ederim.					
32.Öğrencilere samimi ve içten davranırım.					
33.Öğrenciye iletişime açık olduğumu sezdiririm.					
34.Sınıfta güvene dayalı bir ortam oluştururum.					
35.İlişkilerde empatik davranırım.					
37.Öğrencilerin görüşlerine karşı hoş görülü ve saygılı olurum.					
38.Gerektiğinde öğrencilerin takım halinde çalışmalarına uygun ortam hazırlarım.					
39.Kazandırılmak istenen davranışı tanımlarım.					
Öğretmenlerin Sınıfın Fiziksel Düzenini Sağlamaya İlişkin Davranışları	Her zaman	Sık sık	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
40.Kazandırılmak istenen davranışın amacını açıklarım.					
41.Davranışın öğrenme açısından önemini vurgularım.					
42.Öğrencilerde doğru davranış geliştirebilmek için duruma en uygun tepkiyi veririm.					
43.Öğrencilerin yeteneklerine uygun istek ve beklentiler içerisinde olurum.					
44.Öğrencilerin bireyselliklerine karşı yeterince hoşgörülü davranırım.					
45.Öğrencilere karşı olumlu ifadeler kullanırım.					
46.İstenmeyen davranışı, ortaya çıkmadan tahmin eder, gerekli önlemleri alırım.					
47.İstenmeyen davranış ortaya çıktığında öğrenciye değil davranışa odaklanırım.					

MESLEKİ YETERLİK ÖLÇEĞİ

